



PRISSARRA

Revista d'ensenyament de les Illes - maig-octubre 2025 - núm. 167



XIII Congrés de l'STEI

Creixem amb tu

PISSARRA

Número 167

STEI

EDITA



Sindicat de Treballadores
i Treballadors de
les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma
Tel. 971 90 16 00
Fax. 971 90 35 35
Pàg. Web: www.stei.cat
E-mail:
mallorca@stei.cat
llevant@stei.cat
inca@stei.cat
menorca@stei.cat
eivissa@stei.cat

**CONSELL DE DIRECCIÓ
I REDACCIÓ**

F. Xavier Alomar Novila
Sandra Serra Teruel
Jaume Fabregat Mestre
Benjamí Cardona Padilla
Aina Maria Perelló Timoner
Joana Tur Planells
Tomeu Estelrich Rigo
Vicenç Garcia Fuster
Carles Cabrera Villalonga

COORDINACIÓ

Montserrat Nadal Fullana

S'agraeix la col·laboració de
les autores i dels autors dels
articles.

MAQUETACIÓ I COMPOSICIÓ

Toni Martínez Miró
Escola de Formació i
Mitjans Didàctics.
C/ Marià Canals, 13
07005 Palma
Tel. 971 91 00 60

FOTOS

Arxiu STEI
Internet

Els articles publicats en
aquesta revista expressen
unicament l'opinió de les
autores i autors.

Dipòsit Legal: PM 533/77
ISSN: 1133-052X

Índex

5-9

**CRÒNICA DEL XIII CONGRÉS
MONTSERRAT NADAL**

10-13

PONÈNCIA D'ORGANITZACIÓ

14-26

PONÈNCIA D'ACCIÓ SINDICAL

27-29

RESOLUCIONS APROVADES EN EL XIII CONGRÉS

30-31

**2025-2029: DESAFIAMENTS DE LA NOVA
COMISSIÓ EXECUTIVA
COMISSIÓ EXECUTIVA DE L'STEI**

32-35

**L'STEI HA PRESENTAT EN CATALÀ! PLA DE XOC
PER A L'ENSENYAMENT
MONTSERRAT NADAL**

36-43

**FORMACIÓ SOCIOLINGÜÍSTICA PER A DOCENTS:
REFLEXIONS I PROPOSTES
BERNAT JOAN I MARÍ**

44-46

**LA IA A L'AULA, ENS FALTA RES MÉS?
FRANCESC ANGLADA**

Formació docent homologada

Aprendre amb qualitat, un compromís
ferm amb un futur transformador

steiformacio.com

formacio@stei.cat · 971910060



Crònica del XIII Congrés

Montserrat Nadal,
coordinador de Pissarra

Divendres, 4 d'abril, a les 17 h, s'inaugurà el XIII Congrés de l'STEI a l'Escola de Música Antoni Torrandell d'Inca. L'acte va començar amb una salutació als assistents a càrrec del batle de la ciutat, el socialista Virgili Moreno. Tot seguit, hi hagué un homenatge a la Secretaria de la Dona, que enguany compleix 25 anys.

La seva actual responsable, Sandra Serra —al capdavant des del 2016—, manifestà que aquest quart de segle “s’han obert camins cap a la coeducació als centres educatius i la igualtat real en l’àmbit laboral”.

Es va fer un homenatge als 35 anys de trajectòria dels projectes de Cooperació Internacional, així com als 25 anys d'Ensenyants Solidaris

Hi hagué un homenatge a la Secretaria de la Dona, que enguany compleix 25 anys

Secretaria de la Dona

Aquesta secretaria va néixer durant el VI Congrés del Sindicat de Treballadores i Treballadors de l'Ensenyament Intersindical de les Illes Balears (STEI-i), sota el lema ‘La força necessària. Construïm alternatives’, celebrat el maig del 2000. La va impulsar la secretària general del sindicat d'aquell moment, Neus Santaner.

La primera responsable de la Secretaria de la Dona va ser Àngels Cardona, del 2000 al 2011; la va substituir Catalina Cortada, fins a l'any 2016, quan en prengué el relleu Sandra Serra. La secretària actual és Aina Maria Perelló.

35 anys de Cooperació internacional

A més del quart de segle de la Secretaria de la Dona, també es va fer un homenatge als 35 anys de trajectòria dels



Es dedicaren paraules de reconeixement a Tomàs Martínez i Rosa Espadas

projectes de Cooperació Internacional, així com als 25 anys d'Ensenyants Solidaris.

El coordinador d'aquests projectes, Joan L. Rodríguez, afirmà que “la transformació social no és només la defensa dels drets dels treballadors i treballadores dels nostres territoris, sinó que la solidaritat i el sindicalisme internacionalistes també tenen a veure amb coses que no passen al nostre entorn”. Així mateix, apuntà que l'STEI haurà de reflexionar sobre cap a quina direcció s'orientaran els projectes de Cooperació i solidaritat internacional.

Durant l'acte d'obertura també intervingué Odilia Perén, coordinadora dels projectes de cooperació de l'STEI i Ensenyants Solidaris a Guatemala. Les seves paraules foren de gratitud cap al sindicat: “Gràcies de part de les dones, joves i docents que durant aquests 35 anys hem fet feina amb l'STEI a Guatemala. Estam contents i satisfets, i esperam poder continuar cooperant molt més temps”.

En record de Tomàs Martínez i Rosa Espadas

En aquesta primera part de l'acte també es dedicaren paraules de reconeixement a Tomàs Martínez i Rosa Espadas, permanents sindicals desapareguts recentment. Així mateix, es va fer esment de les persones que s'han jubilat o que han treballat al sindicat des de la celebració de l'anterior congrés, l'any 2021.

Un dels moments més agradables i lúdics de la sessió va consistir en la interpretació per part dels assistents d'una cançó





En record de la gent jubilada i dels antics permanents

Ensenyament públic

- César Moreno
- Rosa Antich
- Aida Maylin
- Marta Bonet
- Carmen Ansuategui
- Margalida Fiol
- Cosme Orell
- Francesc Garcias

Administració autonòmica

- Margalida Bauzá
- Caterina Sbert
- Antoni Cabot
- Margalida Martí

- Brygitte Seguí

Administració local

- Pilar Dorado
- Rafel Bestard
- Ángeles González
- Rosa Deyà
- Biel Salas
- Toni Contreras
- Agustí Aguiló
- Joan Joy
- Jaume Cladera

- Tomeu Canals

Ensenyament concertat

- Vicenç Fuster
- David Ferrer



Un moment musical molt divertit

Un dels moments més agradables i lúdics de la sessió de divendres capvespre va consistir en la interpretació per part dels assistents d'una cançó a la qual havia posat lletra Maria Antònia Noguera, una peça que tingué molta difusió amb motiu d'un material que l'STEI va elaborar en la data del 8 de març. Aquesta és la lletra de la cançó que els congressistes varen cantar:

*Com voleu que no ens costi
tocar-nos els dits del peu,
si som tants i tan diversos
cadascú a la seva seu.*

*Ens amb tanta maduresa
de tan llarg recorregut,
que amb qualque os romput
mai li manca fortalesa*

*però si no hi ha lleugeresa
cal cercar una solució
clau de tota evolució
per tenir, només si cal,
un demà intersindical
per a aquesta institució.*

*Com voleu que no ens costi
tocar-nos els dits del peu,
si som tants i tan diversos
cadascú a la seva seu.*

*Cal mirar amb empatia
per poder veure millor,*

*des del cor i amb germanor
 qui aporta amb bonhomia
 el treball de cada dia
 que la teva tasca cansa,
 com tants d'altres sempre en dansa,
 però no és aquí la lluita,
 és a fora, mai ha fuita,
 som-hi doncs, ansa per ansa.
 Com voleu que no ens costi
 tocar-nos els dits del peu,
 si som tants i tan diversos
 cadascú a la seva seu.*



A la sessió de divendres es varen acreditar un total de 130 congressistes. Després de la presentació de l'Informe de gestió per part de l'actual secretari general, Miquel Gelabert, tingué lloc la discussió i aprovació en plenari de la Ponència d'Organització i Estatuts.

El XIII Congrés de l'STEI Intersindical es desenvolupà al llarg de tota la jornada de dissabte, amb el debat de la ponència d'acció sindical i l'elecció de la Comissió Executiva i altres òrgans de decisió del sindicat, com el Consell Plenari. ■



Ponència d'organització

INTRODUCCIÓ

Durant el període de la transició cap a la democràcia els treballadors i les treballadores de l'ensenyament foren un dels col·lectius que feu sentir la seva veu. A partir dels moviments unitaris en els sectors de l'ensenyament públic —a través de la coordinadora de mestres— i de l'ensenyament privat —amb les candidatures democràtiques en el si del sindicat vertical— es creà el sindicat *STEI*, amb l'objectiu de construir un sindicalisme unitari i progressista que abastés la majoria de persones dedicades a l'ensenyament.

El desembre de l'any 1977 es fundà l'*STEI*, que es definí com un sindicat sobirà i nacional de les Illes.

El mes de desembre de 1978 se celebrà el primer congrés amb la finalitat d'establir una línia programàtica d'actuació. Fou en aquest congrés que el sindicat es definí independent, unitari, de classe, assembleari, reivindicatiu, sociopolític i confederal. S'aprovà un model educatiu públic, amb una clara funció fomentadora d'igualtats socials així com d'impulsor de la preservació del medi ambient i defensor dels trets culturals, lingüístics, socials i econòmics de la nostra comunitat, amb especial esment al procés de normalització lingüística. Entre el primer i el segon congrés varen transcórrer deu anys, ja que el funcionament del sindicat estava basat en assemblees anuals.

L'any 1988 amb el lema *Una escola al servei del nostre poble* se celebrà el *II congrés* on es reafirmà el model d'escola com una escola al servei del nostre poble, una escola nacional. La consecució de les transferències educatives era una condició necessària encara que insuficient per al model d'escola que es defensava, per això es pretenia: una Escola Nacional normalitzadora de la nostra cultura i llengua; un cos únic d'ensenyants; un ensenyament no jerarquitzador; una millora de les condicions econòmiques, laborals i socials dels treballadors de l'ensenyament; una democratització dels centres; l'elaboració d'una normativa referent als elements de participació educativa com eren els Consells Escolars.

El *III congrés*, amb el lema *Una veu forta, una veu nostra* es va celebrar el maig de 1990, es prepararen les bases des

de la nostra visió per configurar la Confederació d'*STEs* i s'aprovaren una sèrie de noves característiques del sindicat: ecologista, feminista, impulsor de la formació professional ocupacional i la formació i perfeccionament de les treballadores i treballadors.

El *IV congrés* tingué com a lema *L'ensenyament del nostre poble, eina de futur* i es va celebrar el maig de 1993, es redefiní el nostre model d'escola com a escola pública, gratuïta, autònoma, democràtica, ideològicament pluralista i laica, arrelada al medi i científica, activa, polivalent, alliberadora i per a la vida. Es defensà un ensenyament públic gratuït des del naixement i a tots els nivells, i obligatori dels 3 als 18 anys.

El *V congrés*, celebrat el maig de 1996, tingué per lema *La força de l'ensenyament*. Construïm l'alternativa el més important d'aquest congrés fou l'aprovació de la proposta d'obrir el sindicat a altres sectors laborals que no fossin d'ensenyament, amb la perspectiva d'enfortir una pràctica sindical que fa de la participació i la consulta l'eix de la seva actuació.

Al *VI congrés*, celebrat el maig de 2000, s'aprovaren una sèrie d'objectius com la racionalització de l'estructura organitzativa; la intensificació de la intersectorialitat i la redefinició de l'acció sindical per aconseguir dinamitzar la participació i omplir de major contingut ideològic i de reflexió la praxi sindical. El lema fou *La força necessària*. Construïm alternatives. L'*STEI*, adoptà les sigles *STEI-i* que reforçava el futur caràcter intersindical.

Al *VII congrés*, celebrat el maig de 2004, s'aprovà la integració de l'*STIB* (Sindicat de Treballadors de les Illes Balears), un sindicat nascut a l'Ajuntament de Palma que s'havia estès per algunes administracions locals, al si de l'*STEI-i* i l'adequació de l'organització a la nova realitat al *VIII congrés*, celebrat just a continuació de l'anterior. Es reafirmaren els principis i finalitats del model sindical que s'ha d'adaptar per lluitar per un món en què hi ha una globalització dels drets de les persones i dels pobles. El lema d'ambdós congressos fou *Construïm País, construïm l'alternativa*.

El IX congrés de l' STEI-i, amb el lema L'Alternativa , celebrat el mes de maig de 2008, procedí al canvi de denominació de l' STEI-i que acordà el canvi de denominació *Sindicat de Treballadores i Treballadors - Intersindical de les Illes Balears*, i incorporà explícitament el criteri de paritat a l'hora d'elegir els òrgans de decisió, amplià el Consell Plenari Intersindical per afavorir l'impuls sectorial i territorial.

El X congrés, celebrat el mes de maig de 2012, refermà l'organització de caire intersindical per facilitar el creixement i la consolidació del model i l'obertura a altres sectors i forces o grups sindicals, es redefiní els àmbits d'estructuració del sindicat i adoptà el nom de *Sindicat de Treballadores i Treballadors de les Illes Balears Intersindical* (STEI Intersindical) i ens marcàrem el camí mitjançant el lema Ni una passa enrere .

L'XI congrés de l' STEI Intersindical, es va celebrar els dies 13 i 14 de maig de l'any 2016 a Santa Maria del Camí, amb el lema Decidim . Es van definir els reptes del sindicalisme actual i s'apostà pel creixement i la consolidació del nostre model sindical. Es modificaren els Estatuts per facilitar aquests objectius. Al llarg del congrés va tenir lloc un reconeixement a l'afiliació de l' STEI Intersindical: a totes aquelles companyes i companys ja jubilats als quals es va agrair tants anys de dedicació desinteressada i de suport continuat a la nostra organització. Durant el congrés es van debatre la ponència Organització i Estatuts , que va ser defensada per part de Francesc X. Alomar i Tomàs Martínez; i la ponència Acció Sindical , defensada per Miquel Gelabert.

El XII Congrés es va celebrar els dies 23 i 24 d'abril del 2021, ajornat un any degut a la pandèmia del COVID-19 i al confinament que es va decretar el mes de març del 2020. Això va fer que haguéssim de suspendre la celebració del Congrés durant el 2020 i ajornar-lo per al 2021. A més, el XII Congrés es va celebrar de manera virtual degut a les restriccions encara vigents per prevenir els contagis de coronavirus.

ADMINISTRACIÓ I FINANCES

Els Estatuts , vigents a dia d'avui, de l' STEI recullen a l'article 25 el finançament i el règim econòmic del sindicat. En aquest article s'indica:

L' STEI es finançarà bàsicament pel sistema de quotes ordinàries provinents de la seva afiliació, que seran les que es preveuran en el pressupost anual, i/o quotes extraordinàries; també es podrà finançar per aportacions voluntàries de les seves afiliades i afiliats. Podrà dotar-se d'altres recursos econòmics per a qualsevol activitat que la llei permeti, sempre que sigui aprovada pel Consell Plenari Intersindical. Igualment podrà exigir i percebre subvencions, ajudes i fons legalment establerts. El Sindicat de Treballadores i Treballadors de les Illes Balears (STEI) és una organització sense ànim de lucre. El destí dels seus recursos econòmics serà finançar les despeses derivades del seu propi funcionament, activitats i finalitats

com a organització sindical recollides en els presents Estatuts. Anualment es presentarà la situació comptable davant el Consell Plenari Intersindical, per a la seva aprovació.

L' STEI reflectirà en els seus pressupostos anuals les previsions d'ingressos i despeses, i procurarà que en els exercicis econòmics es generin romanents que permetin afrontar l'acció sindical i els reptes electorals des de la màxima autonomia i independència.

L' STEI fixarà anualment —d'acord amb els respectius òrgans territorials de cada illa— les quantitats econòmiques que permetin desenvolupar totes les tasques sindicals, cursos de formació i de manteniment de la infraestructura. Tots els òrgans territorials i els àmbits han de fer possible l'aportació de recursos al projecte del sindicat.

En cada exercici comptable s'ha presentat davant el Consell Plenari Intersindical el tancament econòmic en base a les despeses comptabilitzades de cada una de les partides que s'havien aprovat en el mateix òrgan. Un cop presentat el tancament, es presenta cada any el pressupost de l'any en curs. Els exercicis comptables del sindicat han estat sotmesos anualment a votació i, en tots els casos, han estat aprovats. Durant l'exercici marcat per la pandèmia de la COVID-19, es va produir una reducció significativa de les despeses, fet que va permetre tancar l'any amb un balanç positiu. Tanmateix, en els exercicis posteriors, la despesa ha superat de manera recurrent els ingressos, fet que ha requerit la utilització d'una part dels estalvis del sindicat per garantir tant el funcionament ordinari de l'organització com el desenvolupament de l'acció sindical.

De cara al futur, serà necessari adoptar mesures per ajustar la despesa amb l'objectiu d'evitar que, a mitjà o llarg termini, els estalvis s'esgotin i es comprometin la sostenibilitat financera del sindicat.

Com a sindicat disposem d'un sol CIF, associat a cadascun dels comptes corrents amb els quals compta l' STEI. Tots els comptes compleixen els requisits aprovats a la Comissió Executiva que determina que les gestions s'han de fer mitjançant el sistema de signatura conjunta d'un mínim de dues persones.

Per a una gestió comptable eficient del sindicat, és imprescindible disposar dels coneixements i competències necessàries per resoldre qualsevol tipus de tramitació i operació financera, incloent-hi la gestió administrativa de tresoreria, l'execució de pagaments tant convencionals com telemàtics, el compliment de les responsabilitats financeres, la coordinació amb la gestoria per a la tramitació d'obligacions fiscals i laborals, l'abonament de nòmines i, de manera específica, la introducció i conciliació de totes les despeses en el programa general comptable per garantir el rigor i la traçabilitat dels registres econòmics. Per tal d'assegurar la correcta execució d'aquestes funcions, és imprescindible la presència d'un pro-

fessional amb capacitació tècnica i dedicació exclusiva a aquesta tasca, que coordini la seva activitat amb la Comissió Executiva a través de la Secretaria de Finances i la Secretaria d'Afiliació.

Els ingressos amb els quals es finança l'STEI són els següents:

- Quotes d'afiliació ordinàries o extraordinàries
- Subvencions públiques obtingudes per criteri de representativitat
- Subvencions ocasionals en funció de la nostra participació en activitats puntuals
- Altres ingressos que la llei permeti
- Aportacions voluntàries
- Aportacions materials d'oficines i altres fungibles cedits per les administracions públiques
- El percentatge respecte de reclamacions de quanties i indemnitzacions

La distribució d'aquests ingressos es realitzarà mitjançant el pressupost anual del sindicat als quals s'ha fet referència anteriorment.

La feina que l'STEI du a terme en relació amb l'administració i finances del sindicat s'orienta en els següents aspectes:

- **Comptabilitat:** traslladar els moviments d'entrades i sortides al pla comptable; i dur a terme l'elaboració dels pressupostos anuals del sindicat. Els darrers anys s'ha fet un esforç per unificar definitivament els moviments comptables dels diferents territoris i l'Escola de Formació en una única comptabilitat. Així doncs l'STEI té una única comptabilitat.
- **Situació patrimonial:** El sindicat STEI disposa d'un patrimoni format per diversos béns immobles, fruit d'una gestió acurada durant els quasi 50 anys de la seva existència. Actualment, són de la seva propietat la seu de Palma al carrer Jaume Ferran 58 de Palma (seu social del sindicat) que està conformat per diferents locals i un pis, un local adjacent a aquesta, l'Escola de Formació, el local de Manacor i el local de les Pitiüses; disposa, a més, del local de Menorca i el de Son Fuster en règim de lloguer i del local d'Inca en règim de cessió. També disposa d'altres locals/despatxos en règim de cessió en el si d'empreses o entitats on hi té representació sindical: Hospital Universitari Son Espases a Palma, Hospital Can Misses a Eivissa, locals a HCIN, a HCM i a l'Hospital Psiquiàtric a l'Ajuntament de Calvià, al Consell de Mallorca a Palma i a la residència La Bonanova.

És essencial garantir el correcte manteniment d'aquestes instal·lacions per assegurar unes condicions òptimes de treball per al personal i oferir serveis de qualitat a l'afiliació. No obstant això, s'ha detectat que alguns espais estan infrautilitzats i d'altres necessiten algunes reformes per millorar les seves condicions d'ús. El sindicat, com ja s'ha dit, disposa de diversos espais a Palma, la gran majoria situats a baixos de finques, fet que genera un coeficient de despeses de comunitat especialment elevat. Per aquest motiu, una de les prioritats de la futura secretaria de finances hauria de ser la recerca d'una solució eficient que permeti reubicar tot el personal del sindicat en un únic local. Aquesta mesura optimitzaria tant les despeses de manteniment com la gestió dels espais. Així mateix, s'avaluarà la possibilitat de vendre els immobles actuals que el sindicat posseeix a Palma, garantint sempre unes condicions de treball òptimes per al personal i un servei de qualitat per a l'afiliació.

- **Gestió de la base de dades de l'afiliació:** una de les tasques que es realitza des d'administració i finances és el cobrament de les quotes d'afiliació, gestionant la tramitació de remeses, els rebuts retornats... per poder fer una gestió eficient és necessari el manteniment actualitzat de la base de dades així com el compliment de la Llei Orgànica de Protecció de Dades Personal i Garantia dels Drets Digitals (LOPDGDD).
- **Gestió de les subvencions:** el sindicat demanarà totes aquelles subvencions públiques a les que tenim dret. Des d'administració i finances es du a terme totes les gestions per materialitzar-ho, amb coordinació amb els àmbits o sectors implicats en aquestes subvencions.
- **Gestió de les despeses de funcionament de permanents sindicals:** l'STEI assumeix les despeses derivades de dietes i locomoció o desplaçaments per motius de servei de les companyes i companys que fan feina en el sindicat, sempre que es presenten els justificants corresponents. A més, s'han implementat mesures de seguiment en cada sector del sindicat per garantir que aquestes despeses s'ajustin millor a la realitat. Aquest control permet optimitzar els recursos i assegurar que no es produeix un increment del pressupost degut a aquest concepte.
- **Gestió i control del material necessari per desenvolupar la tasca sindical:** cal fer un ajustament del material imprès en paper a les necessitats reals per tal de reduir despesa i respectar el medi ambient, així mateix la tendència ha de ser utilitzar formats digitals per la transmissió de material. Una planificació adequada de la comanda de materials és essencial per evitar incidències que puguin afectar el bon funcionament de l'organització. Entre els problemes més freqüents que poden derivar d'una mala previsió es troben l'endarreriment en el lliurament per

part de l'empresa subministradora, la repetició de comandaments a causa d'errors en la quantitat sol·licitada, o la manca de material suficient en moments crítics.

També cal fer un adequat ús dels subministraments (electricitat, aigua, telefonia...) i la progressiva adaptació de les instal·lacions per fer un estalvi energètic. La pròpia configuració dels espais del sindicat fan que aquesta sigui una tasca difícil i en alguna ocasió poc satisfactòria.

Un altre aspecte a incidir és el de dedicar temps per poder escollir les millors opcions en els productes que es comprin en quant a qualitat-preu.

- **Personal contractat:** La cura i l'atenció d'aquestes persones són una prioritat per al sindicat. És fonamental garantir que totes elles, independentment de la seva modalitat de vinculació, trobin en el sindicat un entorn de treball que disposin de condicions laborals satisfactòries, amb espais de treball que afavoreixin la motivació, la confiança i el desenvolupament personal i professional. Així mateix, el sindicat treballa per fomentar relacions laborals basades en el respecte, la igualtat d'oportunitats i el reconeixement del valor de cadascuna de les persones que formen part de l'equip. Això inclou tant la dimensió econòmica —assegurant condicions laborals justes i adequades— com la dimensió emocional, promovent un ambient de treball saludable i motivador.
- **Serveis jurídics:** Els serveis jurídics representats és un dels capítols de despesa més significatius dins del pressupost del sindicat. Per garantir una gestió eficient i sostenible d'aquest servei, és imprescindible que el seu ús s'ajusti estrictament als protocols establerts, assegurant una actuació coherent i alineada amb les directrius aprovades.

En la presa de decisions vinculades a aquest àmbit, resulta fonamental tenir en compte l'opinió i les recomanacions del personal que conforma el departament jurídic, atesa la seva experiència i coneixement tècnic en la matèria. Aquesta col·laboració permetrà assegurar que les accions empreses són adequades tant des del punt de vista jurídic com econòmic.

A més, cal contemplar que aquest servei, malgrat pugui generar algun dèficit per les dimensions que el sindicat està agafant i la creixent demanda del mateix no ha de suposar un desequilibri pressupostari greu per al sindicat i ha de poder ser reequilibrat amb mesures concretes o en exercicis posteriors. Entre aquestes mesures, s'hauria de contemplar una revisió periòdica de costos, l'optimització dels recursos disponibles i, si escau, l'ajust de les condicions d'accés o ús del servei per garantir-ne la viabilitat econòmica.

ESTATUTS

El document *Estatuts* que es presenta manté l'estructura del sindicat en quant a òrgans de representació, gestió i direcció i no pretén fer un replantejament del seu model organitzatiu, que és plenament vàlid. La seva pretensió és revisar aquells aspectes que al llarg dels darrers quatre anys han demostrat que es podien millorar per agilitzar la feina sindical.

La situació laboral excepcional que es va viure a partir del 14 de març de 2020, com a conseqüència de la pandèmia de la COVID-19, va comportar la necessitat d'introduir mesures i pràctiques que fins aleshores no s'havien considerat. Entre aquests, destaca la incorporació de reunions a distància a través de mitjans electrònics, especialment mitjançant videoconferències. Tot i que aquesta adaptació va néixer com una resposta a una situació d'emergència, amb el temps s'ha consolidat com una pràctica habitual dins el funcionament del sindicat. Les reunions per videoconferència s'han mantingut, ja que han demostrat ser una eina eficaç i flexible per facilitar la participació de les persones involucrades, optimitzar el temps i reduir desplaçaments.

En aquest sentit, el sindicat continuarà promovent l'ús responsable i eficient d'aquestes eines tecnològiques, sempre garantint que es preserva la qualitat de la comunicació i el compliment dels protocols que assegurin la participació equitativa i transparent de totes les parts implicades. No obstant això, el sindicat prioritza, sempre que sigui possible, les actuacions presencials. Es considera essencial mantenir el contacte humà amb les companyies i companys de feina, un aspecte que les reunions a través d'una pantalla no poden substituir. El tracte directe fomenta una comunicació més rica, reforça els vincles interpersonals i enforteix l'esperit col·lectiu. Aquests aspectes són especialment importants per afavorir la cohesió, la confiança i les relacions personals que no poden reproduir-se amb la mateixa profunditat a través d'una pantalla.

Amb aquesta combinació d'opcions presencials i a distància, el sindicat busca aprofitar els avantatges que ofereixen les noves tecnologies, sense perdre de vista la importància del contacte humà en la seva activitat.

El procés de modificació dels estatuts del sindicat s'ha dut a terme amb l'objectiu de posar al dia el marc normatiu de l'organització, actualitzant aquells articles que havien quedat obsolets i ajustant les estructures que ja no tenien una utilitat pràctica. Aquesta revisió s'ha fet amb la mirada posada en els nous temps que vivim, per tal que els estatuts reflecteixen els valors i necessitats d'una organització del segle XXI.

A més, la nova redacció respon a la demanda d'impulsar un creixement del sindicat que sigui ordenat i realista, tenint en compte sempre les possibilitats reals de l'organització. Amb aquestes modificacions, vol garantir que el sindicat continuï essent una eina útil i adaptada a les exigències del moment, alhora que conserva la seva essència de quasi 50 anys de vida. ■

Ponència d'acció sindical

1. INTRODUCCIÓ

A la ponència del Congrés anterior ens demanàvem una qüestió: fins a quin punt la pandèmia de la covid-19 farà canviar el món? Pareixia que davant una crisi sanitària i humana tan important, les persones canviaríem les preferències dels nostres valors i apostaríem per preservar la vida i el bé comú. A l'etapa posterior a la pandèmia, però, continuen prevalent els principis capitalistes que afecten les persones i la societat com a col·lectiu.

El sistema productiu capitalista regit pel corrent neoliberal continua essent, malauradament, el centre de la nostra raó de ser, fins al punt que condiona, molt i en general, la nostra manera de ser, de pensar i d'actuar en el nostre entorn social. Mentre les pautes d'actuació les continuï marcant el pensament i la pràctica neoliberal, no hi haurà justícia social, economia sostenible ni protecció del medi. Ens anam destruint com a espècie humana que som.

Rompre aquesta realitat no és fàcil, però és necessari; hi ha molts interessos i molts actors i actrius interessats a mantenir el sistema capitalista perquè permet que el poder econòmic estigui concentrat per tenir sotmesa la majoria de la població mundial i molts dels qui prenen les decisions polítiques. Però cal fer-ho perquè no podem permetre el que sabem que passa i tenim la nostra responsabilitat en l'esdevenir i en el present i futur dels nostres infants.

A l'STEI, com a sindicat sociopolític, tenim la nostra responsabilitat d'acció en l'entorn i hem de ser participants en la reversió necessària d'aquesta realitat descrita. La nostra acció sindical és una eina de transformació social. Només des d'una visió sociopolítica podrem actuar eficientment en aquesta transformació social.

Cal apel·lar a la responsabilitat política que tenim com membres d'una societat, d'un col·lectiu d'iguals, en què hi ha la necessitat de la gestió del que és de tothom i de la qual no ens podem desentendre.

La inestabilitat política al govern estatal, però també al govern balear, genera aquesta incertesa que vivim en la pre-

A l'STEI, com a sindicat sociopolític, tenim la nostra responsabilitat d'acció en l'entorn

sa decisions polítiques que afecten tots els àmbits socials. Els serveis públics, la llengua catalana, la immigració, la diversitat de gènere i el medi són l'objecte dels partits de dreta i d'extrema dreta que tenen poder de govern o de decisió a moltes administracions de les Illes.

L'habitatge ha esdevingut un problema social estatal de primera magnitud i a les Illes Balears s'agreuja encara més, afectant el benestar de molts de residents que no tenen accés a un habitatge digne. L'especulació regeix el mercat immobiliari.

El genocidi del poble palestí per part d'Israel, el govern de Donald Trump als Estats Units, governants arreu del món que apliquen polítiques neoliberals a llurs països, la puixança de nous governs d'extrema dreta, la guerra a Ucraïna i molts altres conflictes bèl·lics o polítics, la migració de persones i el canvi climàtic ens dibuixen una realitat i un futur més que preocupants, que afecten negativament el benestar individual i col·lectiu.

2. ANÀLISI SOCIOPOLÍTICA

Ens trobam a l'etapa posterior a la pandèmia de la Covid-19 que pot establir o va establint un nou ordre mundial a tots els àmbits on interactuam els humans. I aquest nou rumb no pareix gens esperançador, perquè continua prevalent el sistema capitalista amb unes polítiques neoliberals que

El Servei de Canvi Climàtic de Copernicus (C3S) ha confirmat que el 2024 ha estat l'any més càlid a escala mundial

promocionen l'individualisme, l'esgotament i el col·lapse dels recursos naturals i que, en definitiva i sense pecar de catastrofisme, posa en perill la supervivència de l'espècie humana. I com a afegitó que ho agreuja encara més, han emergit i van tenint poder de govern i de decisió, forces polítiques d'extrema dreta arreu del món, que fomenten, encara més, aquest model social de confrontació i odi envers iguals.

Pel que fa a problemes d'abast mundial o estatal, el que fem és afegir-ne més o agreujar-los. A l'emergència climàtica i la migració humana hi podem sumar l'augment dels conflictes bèl·lics arreu del món, fent esment especial al genocidi del poble palestí per part d'Israel. A escala més local, cal destacar el problema de l'habitatge que no permet l'accés de moltes persones i famílies a una estança digna.

Parant esment al canvi climàtic, el Servei de Canvi Climàtic de Copernicus (C3S) ha confirmat que el 2024 ha estat l'any més càlid a escala mundial d'ençà que hi ha registres i el primer any natural en què la temperatura mitjana superà en 1,5 °C el nivell preindustrial. És d'esperar que el canvi climàtic generi migracions en massa en un futur que podria no ser tan llunyà si no posem remei a nivell global.

L'interès econòmic és el principal obstacle per a la reversió d'aquest canvi climàtic. I el nou govern de Trump ho emfasitza. La guerra contra les finances verdes la va guanyant Donald Trump. La gestora més grossa d'actius del món, BlackRock —amb 11,13 bilions d'euros— ha abandonat el Net Zero Asset Managers Initiative (NZAMI), un grup internacional de gestors d'actius compromesos amb l'objectiu d'aconseguir emissions de gasos d'efecte hivernacle iguals a zero per al 2050 o abans.

Les estratègies geopolítiques continuen essent font de conflictes internacionals i bèl·lics. Un agreujant d'aquesta situació deriva de l'afany expansionista de la OTAN i la no acceptació dels EUA de la finalització de la seva hegemonia en un nou món multipolar, així com del perfil d'alguns diri-

gents de potències mundials com Rússia, Argentina, el Salvador o Corea del Nord i la nova etapa de govern de Donald Trump als Estats Units, entre d'altres.

Els sentiments i les pràctiques proteccionistes han augmentat en alguns països, aturant, almenys momentàniament, el procés de la mundialització. Accions en una economia, crea reaccions en altres. El comerç global està cada cop més afectat per la incertesa.

La inestabilitat i la tensió s'estenen a bona part dels estats llatinoamericans. Un tema que afecta molts d'aquests països és la inseguretat davant els crims, la droga, els robatoris o les violacions. En aquests afers, la dreta política aposta per la militarització, la construcció de presons i donar més poder a les forces de seguretat. Aquestes polítiques de mà dura són ben rebudes, en general, per la ciutadania perquè el neoliberalisme ha marcat profundament l'Amèrica Llatina i ha estat part de llur transformació econòmica i política.

Un afer de desigualtat social i territorial d'àmbit mundial és la migració de persones de països desfavorits i desatesos cap a Europa, sobretot, per cercar-hi una vida millor. Han mort en molts de casos pel camí, o han estat maltractats pels països receptors i ignorats per les institucions europees. I les Illes hem esdevingut un lloc d'arribada o de pas d'aquesta migració essent un dels temes polítics més rellevants en l'actualitat.

Una de les xacres de l'economia estatal és la de l'economia submergida. S'estima que l'economia submergida estatal oscil·la entre els 230000 i els 240000 milions. En el 2021 era del 16,9% del PIB, mentre que el març del 2024 l'escut anticrisi ho reduí al 15,8% (dades de GESTHA). I les Illes, com la majoria de comunitats autònomes, se situen per sobre del 20% d'economia submergida en relació amb el PIB —segons darreres dades conegudes del 2021. La lluita contra el frau ha de ser primordial per incentivar la creació d'ocupació, el creixement i el finançament públic.

En aquest sentit, el mantra adoptat per la dreta política i la demonització dels impostos públics no afavoreix que la ciutadania posi en valor tot el que aquests impostos (pro-

Una de les xacres de l'economia estatal és la de l'economia submergida

gressius i proporcionals) poden generar per fer la nostra societat més igualitària. Paral·lelament, la dreta política retalla els serveis públics.

L'extrema dreta té representació política a molts de parlaments autonòmics, a molts ajuntaments, al Senat i al Congrés, essent la tercera força més representativa d'aquest darrer. La ultradreta, amb un discurs tant populista com antidemocràtic, el que fa és executar el seu pensament homòfob, misogin i xenòfob, posa en qüestió molts dels drets ciutadans i polítics conquerits i fa perillar el nostre —ja debilitat— estat del benestar que se sustenta en serveis bàsics i universals com l'Ensenyament, la Sanitat i els Serveis Socials. Pretén desmantellar les administracions i anihilar l'intervencionisme d'aquestes en l'economia i en la tasca de justícia social. L'extrema dreta, en algunes polítiques, troba aliats a la dreta tradicional o a la dreta autoproclamada moderada.

Una recerca jurídica exhaustiva feta amb la participació de doctors, doctores i docents de Dret Internacional Públic i Dret Constitucional dona fruit amb el llibre *El respecte dels drets humans a l'Estat espanyol*. S'hi alerta que l'Estat incompleix sistemàticament el dret internacional en matèria de drets humans, drets com la llibertat d'expressió, els drets de les dones, de les persones immigrants, els drets lingüístics o el dret a l'habitatge, entre d'altres.

Un govern estatal suposadament d'esquerres i en minoria es troba molt supeditat a l'hora de dur a terme iniciatives legislatives, ja que requereix l'entesa amb moltes formacions polítiques d'ideologia diferent. La inestabilitat política i la necessitat de negociació d'acords per dur endavant la legislatura és el marc actual en què ens trobem. Aquesta circumstància, condiona substancialment la legislació en àmbits com el laboral, l'econòmic, el judicial i l'ambiental. A més, com ja ha quedat demostrat en alguns àmbits, un govern dit de progrés no és cap garantia que legisli en pro de la justícia social. És el cas de la Llei 12/2022, de 30 de juny, de regulació per a l'impuls dels plans de pensions d'ocupació.

La pandèmia va posar de manifest la necessitat de disposar d'uns serveis públics ben dotats de personal i de recursos per poder afrontar contingències com aquesta per garantir a la població una atenció universal, igualitària i de qualitat. Els serveis públics són cabdals per a una societat justa, solidària i que treballa per al benestar de les persones i el respecte cap a l'entorn natural.

Les perspectives macroeconòmiques de l'economia estatal per al 2025 són positives, tot i que anticipen una lleugera moderació del creixement del PIB, segons les darreres previsions de CaixaBank Research. Però les dades també evidencien que s'està consolidant la desigualtat en el repartiment de la riquesa a l'Estat espanyol, ja que el 10% de les llars amb més patrimoni acaparen el 53,4% del total de la riquesa.

A l'àmbit laboral, la precarietat, la figura del *fals autònom* i l'explotació laboral són alguns dels efectes de les pràcti-

A les Illes patim un infrafinançament estructural i permanent

ques empresarials que condicionen el mercat laboral. Les mesures de conciliació de la vida laboral amb la personal o familiar es caracteritzen per la seva efectivitat escassa, perquè moltes empreses posen traves a l'hora d'aplicar-la. El món productiu i laboral continua prevalent sobre la vida personal, familiar i social.

A les Illes patim un infrafinançament estructural i permanent que afecta directament el dia a dia de serveis bàsics com l'Ensenyament (manca de centres educatius i ràtios elevades en una comunitat amb una de les taxes més altes d'alumnes immigrants), la Sanitat (l·listes d'espera i saturació de serveis com els d'urgència) i els Serveis Socials (gent major mal atesa que s'avesa a la solitud). Però també el transport públic, com el ferroviari, pateix la manca de recursos econòmics, mentre a la península sobren diners per a fer línies de trens d'alta velocitat pertot arreu.

Més de la meitat del deute públic que tenim —8.428 milions d'euros (20,8% del PIB)— els illencs és degut a l'infrafinançament de l'Estat.

Ens trobam per davall, any rere any, de la mitjana en inversió de l'Estat a les comunitats autònomes. Les Balears és de les de major aportació per càpita de recursos al sistema de finançament del règim comú i de les que menys rep. El Règim Fiscal Especial, que es va incloure a les previsions econòmiques estatals el 2023, incorpora mesures de reserves d'inversions i de règim especial per a empreses industrials, agrícoles, ramaderes i pesqueres, que no pal·lien el dèficit de la balança fiscal que patim en relació amb l'Estat espanyol.

El nombre de persones d'alta a la Seguretat Social a les Illes durant el mes de desembre ha estat de 487.996, fet que implica un augment de 15.085 persones respecte del mes de desembre de 2023, un +3,2% en termes relatius.

El règim d'autònoms suma a les Illes 99.687 afiliats al mes de desembre, un 20,40% del total de l'ocupació registrada. Els afiliats autònoms experimenten un augment de 2.619 afiliats (+2,7%) respecte d'un any ençà. A tot l'Estat espanyol, els treballadors autònoms representen el 15,9% del total de l'ocupació registrada.

Les Balears arriben a 661.200 persones ocupades, el nombre més gran de tota la sèrie històrica d'acord amb l'EPA del tercer trimestre del 2024. La taxa d'atur a les Illes s'ubica al 5,8%, molt per sota de la taxa estatal (11,00 %). L'Observatori del Treball sosté que, en comparació amb la resta de comunitats autònomes, l'Arxipèlag presenta la taxa de desocupació més baixa (dades de l'EPA del tercer trimestre del 2024).

A les Balears hi ha més de 252.000 persones en risc de pobresa i d'exclusió social, i un de cada dos illencs es troba en dificultats per arribar a final de mes. La taxa de pobresa a les Illes se situa al 16,9%, cosa que representa un descens lleuger respecte de l'any anterior; això, en termes absoluts, significa que el nombre de persones sota el llindar de la pobresa (vivint en llars amb ingressos inferiors al 60% de la renda mitjana) és de 199.000 (Informe 2023 de Xarxa per la Inclusió, EAPN-Illes Balears).

El 38% dels pensionistes de les Illes, és a dir, 77.000 persones, reben una renda inferior al llindar de la pobresa (681 , en 14 pagues), i gairebé 34.000 pensionistes es troben en situació de pobresa extrema, donat que cobren menys de 454 (en 14 pagues). (Informe 2023 de Xarxa per la Inclusió, EAPN-Illes Balears).

La renda mitjana a les Balears és de 12.451 per persona i, després de la forta baixada que es registrà l'any passat, continua essent inferior a la de tot l'Estat (Informe 2023 de Xarxa per la Inclusió, EAPN-Illes Balears)

Actualment, la figura del treballador pobre s'ha consolidat a casa nostra a causa dels preus de l'habitatge, la inflació, la precarietat, la temporalitat, la durada curta dels contractes o directament l'explotació laboral. Així ho revela el report de 2023 de Xarxa per la Inclusió, EAPN-Illes Balears.

Algunes dades demogràfiques d'interès de les Illes Balears són que la població és d'1.239.143 (dades d'1 de juliol del 2024), que la població nascuda a les Illes és el 52,94% i que el percentatge de població estrangera és el 20,47% (amb-

La figura del treballador pobre s'ha consolidat a casa nostra a causa dels preus de l'habitatge, la inflació...

L'STEI es consolida com la quarta força sindical en termes de representativitat a l'àmbit balear

dues dades de l'IBESTAT d'1 de gener de 2023). Presentam una densitat de població de 248 habitants km², molt superior a la de l'Estat espanyol i de la resta de les comunitats autònomes.

3. STEI I EL SINDICALISME A LES ILLES

L'STEI es consolida com la quarta força sindical en termes de representativitat a l'àmbit balear en un mapa sindical en què acaparen la representativitat més grossa les centrals sindicals d'àmbit estatal, UGT i CCOO, i en el qual també hi ha molts sindicats corporatius i d'empresa. Això fa que hi hagi una quantitat significativa d'entitats sindicals que hi tenen representació (més de 70) pels prop de 9.000 representants elegits i elegides (dades de setembre de 2024).

CCOO i UGT acumulen el 72% dels representants de les Illes Balears. USO és la tercera força amb el 8,4% de representativitat i l'STEI és la quarta amb el 3,8%. La cinquena força sindical és CSIF amb el 2,1% (dades de setembre de 2024).

Tenim presència a moltes entitats i plataformes socials i de diferents àmbits. En aquest tema, ens podem comparar amb UGT i CCOO.

La normativa sindical, a partir de la Llei Orgànica de Llibertat Sindical, concedeix prerrogatives a les dues grans centrals sindicals, UGT i CCOO, per ser considerades les més representatives a l'àmbit estatal i fa quasi inaccessible aconseguir la consideració de més representativa a escala autonòmica. Cal incidir en la modificació d'aquest marc legal i, per això, hem iniciat un primer contacte amb sindicats de l'Aragó, el Principat i el País Valencià per a fer una campanya unitària amb l'objectiu de disminuir el percentatge per a ser considerats més representatius a escala autonòmica.

El fet de no ser un sindicat corporatiu i de tenir un espai sindical propi i únic ens obre molt el camí a recórrer.

Som la Intersindical de les Balears, una organització arrelada a les Illes, que és el nostre àmbit territorial sobirà. Cap

altra organització sindical reuneix aquestes qualitats nostres. Les altres organitzacions o bé són d'àmbit corporatiu, d'empresa o pertanyen a estructures d'àmbit estatal.

La nostra representativitat es majoritària a l'àmbit educatiu de les Illes Balears, essent majoritaris a l'ensenyament públic i a la universitat, així com segona força al sector de l'ensenyament privat concertat. També som majoritaris a alguns Ajuntaments de les Illes. La nostra representativitat s'estén a la sanitat pública, el tercer sector i algunes empreses de l'àmbit privat.

Fa més de 45 anys que fem feina per aquestes illes, més de 45 anys d'experiències, amb errades i encerts, però amb una línia sindical coherent i ferma en la defensa de la classe treballadora i del que ens identifica com a poble.

4. L'ACCIÓ SINDICAL DE L'STEI

L'acció sindical de l'STEI ha de servir com a eina de transformació social. Per això cal que, d'una banda, coneguem la situació sociopolítica de l'entorn i la situació sociolaboral de cada sector en què portam a terme la nostra tasca sindical i, de l'altra, tinguem el convenciment que a través de l'acció sindical podem contribuir a dur a terme aquesta transformació social. Per això, és fonamental que els permanents sindicals tinguem un perfil sociopolític. Aquest perfil, que potser l'haurem adquirit en les nostres accions o intervencions al llarg de la nostra vida, ha de ser uns dels objectius bàsics de la formació interna del sindicat.

Amb l'acció sindical també hem de complir els dos desafiaments que proposam: el relleu generacional en el si del sindicat i la gestió del creixement del sindicat. Dos desafiaments, tan complexos com necessaris, a abordar.

La nostra acció sindical ha d'assolir no tan sols les reivindicacions estrictament laborals, sinó també la lluita per la defensa de les capes més desfavorides de la població i la justícia social, per la millora de la nostra qualitat de vida, per la defensa dels nostres drets col·lectius i individuals, per la no-discriminació per raó de gènere, d'orientació sexual o d'origen, per la defensa del territori i la sostenibilitat ambiental, per la defensa de la nostra llengua i cultura i per uns serveis públics de qualitat.

Els dos desafiaments que proposam: el relleu generacional en el si del sindicat i la gestió del creixement del sindicat

Com a sindicat feminista, lluitam i continuarem fent-ho contra tota discriminació envers les dones

STEI s'integra dins moltes de les plataformes socials que sorgeixen en matèries diverses, totes per aconseguir un món millor, més just, socialment i econòmic, i respectuós amb el medi.

També l'acció del nostre sindicat té incidència als països d'Amèrica Llatina i, especialment, d'Amèrica Central, i d'altres indrets com el Marroc amb projectes de cooperació i solidaritat en matèria educativa, sanitària i de serveis socials. El model actual d'aquesta cooperació internacional haurà de ser revisat al llarg dels pròxims quatre anys per la jubilació del permanent que ha planificat i executat aquesta cooperació.

Com a sindicat feminista, lluitam i continuarem fent-ho contra tota discriminació envers les dones. En general, en el món laboral, la feina de les dones és més precària, amb contractes temporals i parcials, i amb reduccions de jornada per tenir cura de familiars. Continuen les diferències salarials per raó de gènere. Aquestes desigualtats presenten la cara més terrible en els casos de violències masculines. Hem de continuar amarant la nostra acció sindical amb la perspectiva de gènere des d'una òptica feminista.

És molt important la formació i la preparació de la nostra gent. Potenciar la formació interna dels permanents sindicals i dels delegats del nostre sindicat. Aquesta formació s'ha de complementar amb la informació, que ha de ser certa, rigorosa i actual. Hem de saber tot el que fa el nostre sindicat per poder-ho transmetre a la nostra acció sindical.

El potencial de creixement de la nostra Intersindical és gros, tant al sector públic com, sobretot, al privat, però cal créixer amb consistència i una base sòlida per anar avançant de manera ferma. Per això, també és important comptar amb tota la nostra gent de manera unitària i coordinada: permanents sindicals, delegats i la nostra afiliació.

Hem de cercar la manera de fomentar la participació en les mobilitzacions dels permanents sindicals i dels afiliats.

L'abast de la nostra acció sindical ha d'anar més enllà de les persones actives en el món laboral

Massa sovint, el dia a dia no ens permet trobar moments de reflexió, d'anàlisi i de programació. Cal trobar aquests espais temporals perquè també són cabdals per a la millora de la nostra acció sindical.

En l'era digital actual, l'ús de les eines telemàtiques i les xarxes socials també agafen protagonisme. Però no hem de caure en el parany que la tecnologia substitueixi el que és humà. Cal salvaguardar el que és essencial en la nostra acció sindical que és el tracte humà que només s'aconsegueix amb la nostra presència als centres de treball. És molt important la nostra presència, dia a dia, als centres de treball. Les persones treballadores ens han de veure com a referents.

La nostra realitat insular no ha de ser cap impediment per a compartir una acció sindical efectiva i constant entre les quatre illes. S'han d'aplicar les mesures compensatòries adients i als àmbits que pertoqui per a garantir l'acció sindical a Menorca, Eivissa i Formentera.

L'abast de la nostra acció sindical ha d'anar més enllà de les persones actives en el món laboral, perquè cal garantir un estat del benestar digne per a tothom. Per això som un sindicat sociopolític que té clar que millorar tots els àmbits on les persones interactuen repercuteix, també, en el benestar laboral.

Els serveis jurídics tenen un rol clau a la nostra acció sindical. El nostre creixement i la judicialització de les relacions laborals han suposat un augment de tràmits i consultes de caràcter jurídic. Tenir uns serveis jurídics ben dimensionats és cabdal, tot i que també cal racionalitzar-ne l'ús i fer-ne un seguiment periòdic per a prendre les decisions oportunes en cada moment.

5. ESPECIFICITATS SECTORIALS DE LA NOSTRA ACCIÓ SINDICAL

Amb caràcter general, per a tots els sectors que presten serveis públics, compartim una sèrie de reivindicacions que hem de plasmar en la nostra acció sindical. Aquestes reivindicacions són:

- Cal estar amatent als nomenaments i a la contractació fraudulents per a no tornar a generar una taxa excessiva de temporalitat a l'Administració.
- Dotació dels mitjans necessaris per a la correcta prestació dels serveis públics.
- Augment de les plantilles a la demanda real dels serveis.
- No a la privatització dels serveis públics: és una font de precarietat laboral.
- Augment del complement d'insularitat, com a mínim com el de les Canàries.
- Retir parcial i total a seixanta anys.
- Aconseguir augmentar el nombre de persones afiliades al sindicat.
- Assessorar i donar suport a les persones treballadores afiliades en la resolució de conflictes laborals tant individuals com col·lectius.
- Negociació del manteniment dels drets adquirits i de millores laborals, retributives i socials als àmbits en què es requereixi.

Coherència a l'hora de defensar la normalització de la llengua catalana en tots els àmbits

Un tema que ens diferencia de la resta de sindicats és la coherència a l'hora de defensar la normalització de la llengua catalana en tots els àmbits de la nostra acció sindical.

Tant a l'àmbit privat com al públic, cal dedicar molts esforços al compliment i a l'efectivitat de la Llei de Prevenció de Riscos Laborals, una matèria ignorada, en la majoria de casos, per part de l'empresa. Les retallades de drets laborals i les condicions de precarietat a la feina posen més en perill el dret a la salut laboral. Cal implantar una *cultura* preventiva des de les administracions i les empreses. Formació i informació en matèria de salut laboral són cabdals en aquesta matèria.

Cal que la conciliació sigui veritable i real i no paper banyat, com passa en moltes ocasions. El mercat laboral s'ha d'adaptar a la possibilitat de conciliar i no a l'inrevés.

5.1. SANITAT

Eleccions al Servei de Salut

L'any 2024 ratificarem l'acord signat amb el sindicat de tècnics, FESITESS, per confluïr plegats a les eleccions sindicals que es dugueren a terme el mes de març del mateix any. Aquest acord se signà per primer cop l'any 2016 amb l'objectiu d'obtenir millors resultats i entrar a la Mesa Sectorial de Sanitat.

Presentarem candidatura a totes les juntes de personal estatutari: 4 a l'illa de Mallorca, 1 a l'àrea de salut de Menorca i 1 a l'àrea de salut d'Eivissa i Formentera. Aquests comicis estigueren marcats per una elevada participació i això feu que no assolíssim representació a 2 juntes de personal i en conseqüència no poguéssim integrar-nos a la Mesa Sectorial.

Els resultats varen ser els següents: 6 delegats a la JP de Ponent, 2 delegats a la JP de Llevant, 2 delegats a la JP de Tramuntana quant a l'Àrea de Salut de Mallorca. Per primer cop, hem obtingut un delegat a l'Àrea de Salut d'Eivissa i Formentera i continuam sense representació a l'Àrea de Salut de Menorca i a la JP de Migjorn (Mallorca).

Els resultats obtinguts, a pesar de no ser els desitjats, no han suposat un obstacle per continuar. És un punt de partida encoratjador i l'oportunitat per demostrar que continuam al costat dels treballadors i treballadores de la sanitat pública balear per millorar les condicions de feina fent un sindicalisme sociopolític i defensant el nostre propi espai i altres aspectes més enllà del "sindicalisme corporatiu" majoritari al nostre sector.

Hem d'analitzar en profunditat i debatre seriosament si l'acord amb el sindicat de tècnics ens beneficia i s'ha de renovar o no amb vista a les eleccions següents del 2028.

En l'acció sindical, cal incidir sobre una sèrie de temes

- Assegurar el suport i l'atenció personalitzada a la nostra afiliació. Durant la pandèmia les eines telemàtiques foren la manera de comunicar-nos, però ara la presencialitat als centres torna a ser un acte quotidià. Així tot, val a dir que mantenir els diferents canals (presencial i telemàtic) ens permet arribar a un major nombre de persones.

- Mantenir el compromís de la defensa dels drets lingüístics dels catalanoparlants, i participar en campanyes i mostres de suport que es duguin a terme per assegurar una bona comunicació entre usuaris i professionals.
- Avançar en la consecució efectiva de la igualtat entre homes i dones. Encara que és un sector en què predomina el sexe femení, és un reflex de la societat en la qual persisteix la discriminació envers les dones, hem d'assumir la defensa de la dona treballadora com una prioritat de l'acció sindical pressionant l'Administració per millorar les mesures de conciliació laboral i familiar.
- Vigilar que la Llei de Prevenció de Rics Laborals sigui efectiva, ja que les retallades i les condicions precàries al lloc de feina posen en perill la salut laboral de les persones treballadores.
- Vetlar que els drets adquirits i les millores laborals no pateixin retallades.
- Tenir el compromís sociopolític de participar en aquells actes en què l'STEI sigui convocant per aconseguir la transformació social que desitjam.
- Reivindicar i treballar per:
 - La reducció de jornada per a majors de 55 anys i jubilació a 60.
 - Creació de borses úniques per a totes les categories així com la seva actualització cada 6 mesos.
 - Concurs de trasllats anual per a totes les categories i amb totes les vacants.
 - Retribució digna dels festius, nocturnitat, guàrdies, hores extraordinàries...
 - Augment de les plantilles a les necessitats reals i dotació de mitjans necessaris per a la correcta prestació de serveis.
 - Aconseguir una oferta formativa àmplia i que doni resposta a les necessitats de la nostra afiliació.

5.2. ADMINISTRACIÓ LOCAL

Podem dir que l'objectiu general de la legislatura 2025-2029 serà la consolidació del model de sector. L'acció sindical dels pròxims quatre anys es basarà en els eixos següents:

- Fidelitzar una afiliació el creixement de la qual ha estat exponencial durant la legislatura 2021-2025. Aquest creixement ha estat provocat sobretot pels processos d'estabilització. L'STEI s'ha convertit en el referent en totes les administracions locals en què tenim representació per la tasca continuada d'atenció

Vigilar que la Llei de Prevenció de Rics Laborals sigui efectiva

personalitzada en les tramitacions que han comportat aquests processos. És crucial mantenir, com a mínim, el nivell d'afiliació que tenim a hores d'ara.

- Continuar amb el tracte humà i proper que ens ha caracteritzat fins ara, atenent les necessitats dels treballadors de les diferents administracions locals.
- Assessorar el mateix nivell que hem fet aquests anys anteriors els delegats de l'STEI a les taules de negociació, comitès d'empresa i juntes de personal en què tenim representació.
- Aconseguir, mitjançant ofertes formatives, que els diferents delegats puguin funcionar de la manera més autònoma possible, ja que el creixement del sector no implica que tinguem més permanents, sinó que tenim més delegats als quals assessorar.
- Continuar amb els encontres de delegades i delegats d'Administració Local implantats del 2022 ençà amb l'objectiu que serveixi de punt de trobada i, alhora, generin espais de reflexió i de formació sindical.
- Aconseguir mantenir i ampliar una oferta formativa atractiva per a l'afiliació de tot el sector, tot i que cal tenir en compte el desafiament que això suposa a causa de la gran quantitat de perfils professionals diferents que hi ha.

Aconseguir mantenir i ampliar una oferta formativa atractiva per a l'afiliació de tot el sector

- Consolidar la tasca iniciada en el sector de bombers als consells insulars de Formentera, Eivissa i Menorca amb l'objectiu d'aconseguir-hi una representació sindical que ens permeti de ser a les taules de negociació a les eleccions sindicals següents.
- Dotar els afiliats de les diferents seccions sindicals dels espais necessaris per a la participació directa al sindicat perquè hi puguin aportar propostes de millora.

Posar el focus en la conciliació de la vida personal, familiar, laboral i social

- Reforçar l'única xarxa social de què per ara disposa el sector (l'Instagram de l'IMAS) i crear-ne una en què tinguin cabuda les diferents sensibilitats i idiosincràsies que conformen el sector d'Administració Local.
- Continuar essent referent per mantenir una informació actualitzada i propera, a banda de ser canal de consulta per a l'afiliació, a través del Connecta, tot ampliant-ne el nombre d'usuaris.

5.3 ADMINISTRACIÓ AUTONÒMICA

L'acció sindical al sector d'Administració Autònoma ve marcada per un seguit d'objectius bàsics que es mantenen, de manera matisada, en el temps:

- Defensar els serveis públics perquè estiguin ben dotats i se'n garanteixi la qualitat i la cobertura universal.
- Exigir que aquests serveis públics siguin gestionats des de l'Administració i lluitar contra privatitzacions i externalitzacions.
- Reivindicar l'estabilitat laboral. Cal remoure les traves legislatives que s'imposen cada any a la convocatòria de places públiques. Mentrestant, cal no oblidar qui ha ocupat aquests llocs de feina de manera precària.
- Lluitar perquè es valori retributivament la feina del personal que fa feina a l'Administració amb uns sous adaptats a la realitat socioeconòmica de les Illes.
- Posar el focus en la conciliació de la vida personal, familiar, laboral i social. Reclamar jornades ajustades, flexibilitat horària, teletreball... i jubilació anticipada i parcial per a tothom.
- Defensar que l'Administració sigui una eina per a combatre les desigualtats i garantir-ne la igualtat d'oportunitats. Una garantia de respecte per als drets de tothom, que faci feina efectiva contra la discriminació de qualsevol col·lectiu i que garanteixi l'ús normal i habitual de la llengua catalana, la pròpia de les Illes.

Partint d'aquestes reivindicacions, cal avaluar —a cada moment determinat i per a cada circumstància— l'oportunitat o no de signar acords estables amb l'Administració que garanteixin determinades millores. En cas d'arribar en aquests acords, és molt important exercir-ne la vigilància permanent.

Pensem que és aquesta manera de pensar i actuar el que ens possibilita ser presents de manera notable i estable en els òrgans de representació del personal funcionari i laboral de l'Administració, així com en el sector públic instrumental.

I consideram també que el nivell de rigor amb què duim endavant la nostra tasca aconseguim que sigui reconeguda pel personal que representam i fins i tot, de vegades, per l'estament judicial.

La feina també ha estat reconeguda amb un augment significatiu de persones afiliades. En quatre anys, el nostre sector ha crescut molt per sobre del 10%, amb un augment major en els casos del personal funcionari i el personal laboral del sector públic. Pel que fa als laborals de la CAIB, és un col·lectiu que torna petit, en què es produeixen molts retirs.

La base de la nostra acció sindical són les visites als centres de feina.

A Serveis Generals de la CAIB, hem establitzat la periodicitat de les visites (amb molt poques excepcions) i aconseguim d'arribar pertot arreu amb caràcter bimestral o, a tot estirar, trimestral. La realitat de les persones que fan feina a les seus territorials possibilita que Mallorca i Menorca siguin cobertes gairebé al 100% amb la gent que fa feina en aquestes illes. En el cas d'Eivissa, és necessari que alguns efectius de Mallorca s'hi desplacin trimestralment per a garantir-ne la cobertura.

La realitat del sector públic instrumental és particular. Els nostres delegats als diferents ens tenen cura de les visites periòdiques. Però se senten emparats per la formació, l'assessorament i el suport que els proporciona la gent que fa feina al sindicat.

La gran fita marcada per aquests quatre anys vinents serà la negociació d'un conveni autonòmic

Pel que fa al discurs, cal continuar les fites que hem consolidat aquests anys: liderar debats i posar sobre la taula temes que fins aleshores eren marginals en el debat públic. Per això, cal fer servir totes les eines a l'abast: difondre el que fem amb l'acció sindical, però també mitjançant els mitjans de comunicació, tant tradicionals com digitals, i els nostres perfils a les xarxes socials.

5.4 ENSENYAMENT PRIVAT-CONCERTAT

La gran fita marcada per aquests quatre anys vinents serà la negociació d'un conveni autonòmic que hauria d'englobar les diferents realitats del sector concertat i que inclouria totes les etapes educatives concertades (inclosa també la de 0-3 anys) i Educació Especial Concertada. En vista de la situació actual a la nostra comunitat autònoma, ha d'esser una fita clara, amb moltes possibilitats de reeixir i que milloraria presumiblement les condicions de les persones treballadores de tots aquests sectors.

Donar cada cop més veu a la Mesa Social de l'Ensenyament Concertat

L'acció sindical s'ha de basar en:

- Una informació puntual, clara i eficaç que arribi a les persones afiliades i al conjunt de persones treballadores en general.
- Elaboració de materials informatius (resums de Convenis, de jubilacions, de pensions, maternitat i paternitat, taules salarials, sobre els Acords...) entenedora i que pugui ser enviada immediatament.
- Una adequació dels canals de comunicació de les xarxes socials. Hem d'arribar amb la informació necessària, i de manera clara, a tot el sector.
- Una recerca i recollida de les inquietuds dels professionals del sector i que, com s'ha anat fent, l'STEI les converteixi en reivindicacions pròpies (conveni autonòmic, acords de millora, etc.).
- Un seguiment exhaustiu de l'Acord 2023: Aplicació dels sexennis, Paga dels 25 anys, equiparació retributiva, jubilacions parcials, revisió dels mòduls de despeses de funcionament, Acord de recol·locació, millores de ràtios, reducció horària a majors de 55 anys, inici de les negociacions de millora de l'Acord 2023.

Treballar per un model lingüístic escolar en què la llengua catalana sigui l'eix vertebrador

- Fer un esment especial al personal d'administració i serveis dels centres concertats pel fet de ser el personal amb més mancances. Un cop aconseguit l'augment dels mòduls de l'ensenyament concertat, que va millorant el CRIB d'aquest personal, marcar la fita per arribar al pagament delegat de tothom.
- Instar l'Administració i les empreses a fomentar les jubilacions totals i parcials, encara que la normativa sigui més estricta, sobretot per a les persones nascudes a partir del 1964, així com treballar a escala de la Confederació per aconseguir unes jubilacions parcials amb les condicions d'abans de 2013.
- Donar cada cop més veu a la Mesa Social de l'Ensenyament Concertat perquè sigui l'eina de negociació en l'àmbit autonòmic.
- Un acostament, en la mesura de les nostres possibilitats, als centres d'Educació Especial.
- Exigir que el Pla de Desburocratització dels centres sigui una realitat i que els docents ho vegin reflectit al seu dia a dia.
- Treballar per un model lingüístic escolar en què la llengua catalana sigui l'eix vertebrador del sistema educatiu, esdevingui llengua vehicular de l'ensenyament i de comunicació interna i externa i garanteixi l'aprenentatge del català i del castellà ensems que incentivi el coneixement d'una llengua estrangera.
- Donar als docents i al personal d'administració i serveis dels centres la possibilitat de participar en l'STEI, i de les assemblees de delegades i delegats i d'afiliats i afiliades.
- Treballar en una oferta formativa atractiva i de qualitat que doni resposta al sector i incoratgi els joves a formar part de l'STEI.

- Dignificar la practica docent. Lluitar per a millorar la visió que es té del professorat, intentant que sigui considerat com a autoritat. Així mateix, mostrar la tasca tan important que té un educador a la societat.

5.5 SECTOR EDUCATIU 0-3 ANYS

Aquests darrers quatre anys han suposat un revulsiu molt important a l'àmbit de l'educació 0-3 anys. S'ha encetat la gratuïtat parcial del cicle (en el cas de Menorca, total, gràcies al Consell Insular i els Ajuntaments) i l'administració autonòmica està treballant a cobrir la universalitat amb la creació de més places educatives de 0-3. Per aconseguir-ho, a l'àmbit de Mallorca i Eivissa (que es troben en un 47% i un 32% d'oferta educativa respectivament) s'han engegat diferents vies: la creació de nous centres de 0-3, que va assumint en gestió pròpia directa; l'obertura d'unitats de 0-3 a CEIP; la concertació d'unitats de 0-3 a centres de titularitat privada. Aquesta darrera via, la més ràpida i còmoda per a l'Administració, és la que més rèdit immediat els està donant i és la que més preocupa l'STEI, ja que estan generant una privatització del cicle 0-3 creixent. Cal sostenir la vigilància per posar de manifest aquest fet i la precarització de condicions laborals que porta aparellada.

La Mesa sectorial de 0-3 es va crear al final del mandat polític anterior i aquesta Conselleria l'ha continuada, engrandint els membres que la conformen. És un punt de presa de decisions que la Conselleria pretén emprar com a justificació de les seves iniciatives, malgrat que no tingui un caràcter vinculant. Cal estar ben atents i vetlar perquè l'STEI tingui presència a les comissions tècniques que es creïn.

L'STEI té un full de ruta, d'acord amb les directrius elaborades per la Confederació Intersindical, vers el que considera que ha de ser l'educació 0-3 anys i com s'ha de gestionar: universal, pública, gratuïta, i gestionada per la Conselleria d'Educació, que és qui en té les competències. I integrada amb la resta de cossos docents, tant des del punt de vista de condicions laborals, com de calendari o de titulació, per

Millora dels convenis que regeixen per al sector 0-3 i transitar cap a una integració total i normalitzada de les persones educadores

Cal destacar la bona feina feta per l'STEI quant a encapçalar la lluita en contra del Pla Pilot

tal de transitar cap al cos únic docent. Aquest darrer aspecte no resulta fàcil i, des del punt de vista sindical, ens pot generar entrebancs; però cal assumir el discurs amb coherència i convicció i proposar estratègies a l'Administració per assolir aquest objectiu sense deixar enrere cap de les persones treballadores que ara mateix conformen el col·lectiu 0-3.

Des del punt de vista de les fites més immediates, s'ha de dur a terme una organització de l'acció sindical que arribi a tots els centres de 0-3, amb la particularitat que aquí hi intervenen diferents sectors de l'STEI (ensenyament públic, privat-concertat, administració local i administració autonòmica) i cal una coordinació transversal que doni efectivitat i coherència al discurs. Caldrà fer-nos presents també als diferents processos electorals que s'engeguin.

Només amb aquesta presència podrem ser decisius en la millora dels convenis que regeixen per al sector 0-3 i transitar cap a una integració total i normalitzada de les persones educadores que treballen en condicions laborals i salarials que es troben a molta distància de la resta de docents de les Illes.

Sentència del 2,9% guanyada per l'STEI a l'àmbit dels treballadors públics de les Illes

5.6 ENSENYAMENT PÚBLIC

La transformació social és l'objectiu final de la nostra acció sindical. El contingut de la nostra acció sindical anirà adreçada a donar compliment a allò que per a l'STEI és i ha de ser el model d'escola: democràtic, públic, laic, gratuït, en català, nostrat, coeducador, crític, arrelat al medi, ecològic, inclusiu i de qualitat.

El desembre del 2022 se celebraren eleccions sindicals a l'ensenyament públic. L'STEI patí una pèrdua de vots important. Una de les tasques més importants ha de ser la preparació dels comicis del desembre del 2026 i la millora dels resultats.

Les eleccions autonòmiques del 2023 dibuixaren un nou escenari. El Partit Popular governa a les Illes amb mesures molt lesives per a la normalització de la llengua catalana.

Del curs passat, cal destacar la bona feina feta per l'STEI quant a encapçalar la lluita en contra del Pla Pilot i també a l'àmbit de la Xarxa Educativa per la Llengua en favor del català, amb resultats tan positius com el fet que cap centre públic no s'afegís al Pla de segregació lingüística i que les famílies optassin de manera molt majoritària pel català al primer ensenyament.

Jubilació de tots els docents a 60 anys

Pel que fa a la Conselleria d'Educació i Universitats, constata-m que massa sovint els criteris tècnics s'imposen per sobre dels polítics a l'hora de prendre decisions, cosa que dificulta molt la negociació.

Què cal fer-hi? És imprescindible procurar un nou esguard pel que fa a l'estratègia de la nostra acció sindical

Les línies prioritàries de feina per als anys que venen seran les següents:

- Aplicació i revisió de tots els punts de l'Acord de millora del sector signat amb l'anterior Govern de les Illes Balears.
- Incorporació de nous temes de negociació amb la Conselleria d'Educació i Universitats.
- Negociació d'un nou acord de millora.
- Assoliment del finançament del 7% del PIB destinat a l'ensenyament.

- Retirada del Pla Pilot segregador.
- Oposició a qualsevol mesura que vagi en contra de la normalització del català a les aules de les Illes. Implantació del Pla de xoc de mesures en favor del català a l'ensenyament i a la resta d'àmbits de la societat illenca.
- Sentència del 2,9% guanyada per l'STEI a l'àmbit dels treballadors públics de les Illes i negociació de l'augment de la indemnització per residència que ens equipari amb les Canàries.
- Actualitzar la pujada salarial anual dels docents amb referència l'IPC de les Illes Balears.
- Prou de diferències salarials entre docents! Revisió dels complements de difícil cobertura i molt difícil cobertura.
- Jubilació de tots els docents a 60 anys. Jubilació parcial.
- Integració del professorat del Grup A2 a l'A1.
- Campanya per l'escola pública. Lluita contra la privatització de l'ensenyament i de la resta de serveis públics.
- Participació activa en l'elaboració del nou Estatut Docent.
- Celebració d'efemèrides (amb l'elaboració de material didàctic, d'esdeveniments...).
- Jornades de formació i informació per als permanents sindicals.
- Acostament de l'STEI al discent universitari.
- Caràcter laic de l'ensenyament sense cap matèria avaluable alternativa a la religió.
- Participació en l'elaboració de la nova ordre que ha de regular la Formació Permanent del Professorat.
- Reforçar la coordinació amb l'acció sindical que es fa des de l'àrea de formació de l'STEI.
- Coordinar amb la persona responsable de comunicació la precampanya d'eleccions sindicals per tal de millorar la presència constant als mitjans i la visibilització de la tasca que es duu a terme.

Pel que al **tractament de l'afiliació**, alguns dels punts que cal treballar són aquests:

- Delegat de centre. Hi ha el compromís de dotar de contingut aquesta figura i que tingui un rol preferentment informatiu i determinant per a l'Acció Sindical.
- Persones jubilades. Cal reactivar la Secció de persones jubilades del sindicat, la qual cosa està recollit estatutàriament.

Assemblees amb l'afiliació. Cal fomentar la participació amb assemblees

- Trobades amb l'afiliació i altres docents en una data assenyalada, que podria ser amb motiu del Dia Mundial Docent, dotada d'un contingut sociopolític o pedagògic. També es pot fer a les dates prèvies a les eleccions sindicals.
- Assemblees amb l'afiliació. Cal fomentar la participació amb assemblees monotemàtiques en les quals s'escolti l'opinió de la gent afectada per tal d'afinar millor l'acció sindical.
- Elaboració de marxandatge específic per a l'afiliació. Cal disposar d'un material per a afiliats a més de l'agenda i del calendari, amb un lema de caràcter sociopolític i que sigui de bona qualitat.
- Campanya d'afiliació. Fer-ne una per a donar a conèixer l'STEI a noves persones.
- Campanya de formació per dotar els docents d'eines per afrontar la pràctica docent sota un punt de vista crític i polític.

Fer més feina per continuar millorant les condicions laborals, amb més permisos, llicències i vacances

- Feina en una oferta formativa atractiva i de qualitat que doni resposta al sector i encoratgi els joves a formar part de l'STEI.

5.7 UNIVERSITAT

L'STEI fou la força sindical més votada a les eleccions als òrgans de representació del personal tècnic de gestió i administració de serveis (PTGAS) i del personal docent i investigador (PDI) de la Universitat de les Illes Balears.

De la feina feta pel PDI UIB, hem informat puntualment de les accions que hem anat fent tant amb el Rectorat com amb la Direcció General d'Universitats en relació amb els complements retributius autonòmics, la implementació de la LOSU, les noves figures laborals, el procés d'estabilització i les dificultats amb el nou sistema de comptabilitat.

En aquests moments, ens preocupa la no-aprovació de les previsions econòmiques generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears de 2025 i la consegüent pròrroga de les de 2024. Hi ha en suspens la millora salarial dels ajudants doctors, consolidacions o el creixement vegetatiu del capítol I, entre altres temes salarials i de plantilla. El rectorat ha informat que faran el que sigui possible per continuar endavant per altres vies, mentre es resol la situació política actual.

Quant al PTGAS, hem aconseguit que s'impulsin els processos d'estabilització i promoció interna, bo i consolidant la carrera horitzontal i incloent-hi el personal interí. Hem avançat en la implantació del teletreball com a eina de conciliació i eficiència. També s'han establert barems generals per garantir transparència en els processos selectius i s'ha mantingut una comunicació directa amb el col·lectiu per recollir-ne les inquietuds.

El que ens proposam és fer més feina per continuar millorant les condicions laborals, incloent-hi permisos, llicències i vacances, així com defensar el pagament dels endarreriments salarials. Impulsar la promoció interna i l'estabilització del personal. Promourem el teletreball. Mantindrem el diàleg actiu amb el col·lectiu per avançar en les seves necessitats.

5.8 ÀMBIT PRIVAT

El sector privat és un camp poc explorat per l'STEI fins ara, però és el que més ens ha de permetre créixer i en què podem trobar més sentit a la nostra lluita sindical per la gran precarietat i problemàtiques que hom hi localitza.

Tenim alguna experiència amb les empreses subcontractades per les Administracions, com ara el Consorci de Residus de Menorca o empreses diverses que entren a gestionar escoles de 0-3 anys. I no oblidem que l'escola concertada es regeix pel dret laboral.

Fa falta que més persones adquireixin experiència i coneixements per tal de dominar els diferents convenis d'aplicació que hi proliferen i les casuístiques diverses que s'hi

El sector privat és un camp poc explorat per l'STEI fins ara

generen. L'objectiu al llarg dels quatre anys vinents hauria de ser aquesta expansió i la creació d'una secció específica que coordinés alguna persona responsable del sindicat.

Hem de treballar contra l'explotació laboral en tots els seus vessants (jornada, retribucions, contractació, baixes per IT o accident laboral...), car és on es generen més desigualtats socials i també on aflora l'economia submergida. ■



Resolucions aprovades en el XIII Congrés

EN SUPORT AL COL·LECTIU DE DONES DELS PAÏSOS CATALANS

Els dies 28 i 29 de març va tenir lloc a Mallorca la II Trobada de Dones dels Països Catalans (La primera va ser a Arenys de Mar, l'1 d'octubre de 2024), un col·lectiu, nascut a les Illes Balears, format per dones que tenen clar l'àmbit nacional, la història, la llengua i la cultura que compartim, que ens identifica i ens cohesiona. És la nació cultural catalana, que podria esdevenir nació política, si així ho expressa la ciutadania de cada part del territori de forma democràtica i pacífica.

Comparteixen la idea de bastir un projecte que, de forma pacífica i democràtica, ens pugui aconduir a construir un nou estat d'Europa, que sigui pilar de la justícia social, la pau, la salut, la investigació, el repartiment de la riquesa, que es basi en un nou model econòmic i social construït des del punt de vista de l'economia feminista i que respecti els drets col·lectius dels Pobles.

Les Dones dels Països Catalans tenen la voluntat de construir una xarxa per analitzar, reflexionar, proposar accions i formes d'organització

Les Dones dels Països Catalans tenen la voluntat de construir una xarxa per analitzar, reflexionar, proposar accions i formes d'organització per poder incidir socialment i política en la presa de decisions a tots els àmbits. Volen que aquesta xarxa es faci efectiva al territori, insular i continental, amb les dones de la Franja, les nord catalanes i les de l'Alguer. I més endavant volen establir lligams i col·laboració amb dones de nacions sense estat i dones de l'àmbit internacional.

Les dones han estat sempre motor de les lluites per la llibertat, pels drets socials, per la justícia i estan convençudes que el feminisme és un dels moviments revolucionaris actuals més importants de món.

Treballaran per continuar la lluita feminista i transmetre el llegat de les seves avantpassades -ideològic, cultural i activista- a les dones més joves perquè puguin continuar el camí. Amb el compromís ferm en la defensa de la llengua catalana.

L'STEI dona suport al Col·lectiu de Dones dels Països Catalans perquè comparteix els seus objectius. Per ser un sindicat Feminista perquè té com a finalitat la consecució de la igualtat laboral, política, econòmica i jurídica de les dones; Nacional, que treballa perquè es pugui arribar al ple exercici de l'autogovern, i lluita per l'assoliment del dret a l'autodeterminació de les Illes Balears en la perspectiva d'aconseguir la plena sobirania nacional com una part de la nació cultural catalana, i Sociopolític perquè assumeix, a més de reivindicar la millora de les condicions laborals, la defensa de les qüestions polítiques i socials que afecten la classe treballadora i reivindica l'establiment de relacions més estretes amb aquells moviments sindicals i socials que lluiten per objectius d'emancipació de la classe treballadora i dels pobles oprimits.

PER LA PAU I EL DESARMAMENT

El XIII Congrés de l'STEI expressa el rebuig al rearmament d'Europa que, en cap cas, ens durà la pau sinó que ens

La ciutadania de les Illes i també l'STEI han demostrat al llarg dels anys el compromís amb la pau

acostarà encara més a la guerra. De fet, els contextos militaristes solen comportar retrocessos en drets, llibertats i polítiques socials, a més de generar por i alarma social; un escenari idoni per a normalitzar mecanismes de repressió i d'autoritarisme, com ja passa.

El ple expressa la preocupació perquè aquesta estratègia ens porti a una guerra llarga amb Rússia, que no és per a defensar el Dret Internacional Humanitari, la llibertat, els drets humans o per a protegir els més febles. Si fos així, l'actitud amb Netanyahu seria la mateixa que amb Putin.

La ciutadania de les Illes i també l'STEI han demostrat al llarg dels anys el compromís amb la pau i les polítiques antibel·licistes, amb declaracions i manifestacions en contra de la guerra de l'Iraq o el rebuig a la permanència de l'Estat dins l'OTAN.

L'augment de la despesa militar europea -fins a 800.000 milions d'euros en quatre anys - anunciada per la presidenta de Comissió Ursula von der Leyen, es durà a terme amb un mecanisme d'excepcionalitat que evitarà el debat als parlaments i, en general, la informació clara a la ciutadania.

Cal enfortir i assegurar la inversió en hospitals públics, escoles i universitats públiques, en el sistema d'atenció a la dependència, les polítiques de protecció i cobertura social, contra el canvi climàtic, la violència masclista, el racisme o de protecció davant les emergències, de cooperació, que garanteixen els drets de la majoria; i que no es destinin recursos a comprar armament, que només afavoreixen els elits bel·licistes d'Europa i els Estats Units.

El XIII Congrés de l'STEI no es resigna a la guerra, perquè la història ens demostra que l'únic camí realista per aconseguir la pau no és militar sinó polític, amb mesures de transformació social i de lluita contra les desigualtats, amb la resolució pacífica i negociada dels conflictes. I que cal sortir de qualsevol organització "defensiva" que només fomenta l'expansió i l'escalada bèl·lica.

Per una cultura de pau, no al rearmament! No a la guerra!

PER L'ESTUDI I DEBAT DE LA IMPLANTACIÓ D'UNA CAIXA DE RESISTÈNCIA A L'STEI

Entenent com a caixa de resistència el fons econòmic que es crea amb les aportacions dels afiliats per donar suport als treballadors davant la convocatòria d'una vaga o de conflicte laboral que s'empra perquè aquests puguin cobrir les seves necessitats bàsiques mentre no cobren el seu salari, a més de cobrir despeses legals o altres costos derivats de la lluita sindical.

Certament, és una eina amb la que no compten els dos principals sindicats de l'Estat espanyol, però en canvi, sí que disposen d'una el sindicat USO, els sindicats majoritaris d'Euskadi (ELA - LAB), la CIG (principal sindicat de Galiza), OSTA (Organització Sindical de Treballadors d'Aragó), ESK (també a Euskadi) i recentment l'ha implantada la Intersindical Catalana CSC.

Com a exemple, les treballadores del servei de neteja del Museu Guggenheim, van mantenir una vaga durant 9 mesos amb la que finalment aconseguiren la pujada del 20% del seu salari gràcies a la caixa de resistència del sindicat i que actualment cobreix amb 64 per jornada de vaga de l'afiliat. Més de 13.000 persones afiliades a ELA s'han beneficiat d'aquesta eina, la qual ha permès mantenir un model sindical de confrontació, vaga i conquesta de drets.

Per tant, podem dir que una caixa de resistència també és una eina de solidaritat de classe de tots els treballadors dels diversos sectors de treball que formen un sindicat d'aquest tipus.

Si l'STEI comptàs amb una caixa de resistència podria ser una bona eina de lluita sindical i un fet diferenciador en els sectors on ja tenim forta presència, però també podria servir per expandir-nos més en empreses del tercer sector o en altres empreses privades.

Per altra banda, la seva possible implantació no és una tasca fàcil a nivell logístic i legal, ja que aquesta s'hauria de fer de manera gradual i progressiva segons la seva viabilitat. Entre les qüestions a estudiar hi hauria el percentatge

Una caixa de resistència també és una eina de solidaritat de classe de tots els treballadors dels diversos sectors de treball

de quota que s'hi destina, el percentatge de cobrament de la caixa segons salari, destinar-hi un percentatge del supe-ràvit, etc.

A més, per a la seva implantació serà imprescindible que es duguin a terme debats interns per estudiar els avantat-ges o no de comptar amb una caixa de resistència i que a continuació, si es veu viable, es plantegi el debat a l'afilia-ció de manera assembleària amb una consulta telemàtica que fixi un % de suport necessari.

Per aquest motiu, el XIII Congrés de l'STEI sol·licita que la Secretaria d'Organització i Finances dugui a terme un es-tudi de la implantació d'una caixa de resistència i el seu posterior debat amb l'afiliació durant aquest mandat que just ara s'inicia. Una vegada s'hagi pogut realitzar es dona-rà a conèixer, com a màxim, en el darrer Consell Plenari de l'any 2027. Aquesta informació haurà de ser traslladada a les reunions d'àmbit de cada sector.

EN SUPORT A L'ACAMPALLENQUA 2025

El XIII Congrés de l'STEI expressa el suport a l'Acampallen-gua 2025, que es fa a Felanitx aquest primer cap de setma-na del mes d'abril, amb més de trenta activitats.

Les jornades organitzades pels Joves de Mallorca per la Llengua, a més de ser un espai de festa i lleure, són també un àmbit de lluita i reivindicació de la llengua catalana, que és la pròpia de les Illes.

El lema d'enguany és "Voler l'impossible ens cal, i no que mori el desig", del poeta eivissenc Marià Villangómez. Des del XIII Congrés de l'STEI ens afegim en aquest desig i a la urgència de reivindicar la importància d'una lluita sostin-guda per un futur plenament en català. També volem re-cordar un altre poeta, Josep Maria Llopart, de qui enguany se celebra el centenari del naixement.

En suport a l'Acampallengua 2025, als Joves de Mallorca per la Llengua i a totes les persones que fan feina pel cata-là, per la nostra cultura i pel país.

En suport a
l'Acampallengua 2025,
als Joves de Mallorca
per la Llengua i a totes
les persones que fan
feina pel català

RESOLUCIÓ D'HOMENATGE A TOMÀS MARTÍNEZ MIRÓ

Nosaltres, els i les congressistes reunits en el XIII Congrés de l'STEI, volem expressar el nostre profund agraïment i reconeixement a la figura de Tomàs Martínez Miró, que ens deixà el febrer de 2024.

En Tomàs va dedicar gran part de la seva vida a la lluita sindical i a la defensa dels drets dels treballadors i treba-lladores. Durant anys, va ocupar diferents responsabilitats dins l'STEI, amb l'aportació del seu compromís, esforç i de-dicació. Entre les nombroses contribucions, cal destacar la seva iniciativa, l'any 2005, d'impulsar l'expansió del sindicat a la comarca de Llevant de Mallorca, amb l'obertura d'una seu a Manacor.

Gràcies a la seva empena, l'STEI ha pogut reforçar la seva presència i acció sindical en aquesta zona; i oferir suport i defensa als treballadors i treballadores de la comarca.

Per tot això, el XIII Congrés de l'STEI acorda:

1. Retre homenatge a Tomàs Martínez Miró pel seu llegat sindical i la seva contribució al creixement de l'STEI.
2. Col·locar una placa commemorativa a la seu de Manacor en reconeixement a la seva tasca i dedicació, com a im-pulsor d'aquest projecte.
3. Compartir aquest acord amb la seva família i persones properes, com a mostra del nostre agraïment i record.

Ni una passa enrere! ■



2025-2029: desafiaments de la nova Comissió Executiva

Comissió Executiva de l'STEI

Les persones que formam part de la Comissió Executiva sorgida del XIII Congrés tenim la voluntat de posar en valor i, alhora, en pràctica el lema de la trobada d'Inca: "Creixem amb tu". Som conscients de les possibilitats de creixement que té l'STEI i d'esdevenir la força sindical de referència de les Illes Balears i ens hi volem dedicar amb tota l'energia i voluntat.

Si ens fixam en el mapa sindical a les Illes, l'STEI es consolida com a quarta força en termes de representativitat, en un entorn en què les centrals d'àmbit estatal, UGT i CCOO,

acaparen el major nombre de persones delegades. Cal tenir present que hi ha una quantitat significativa de sindicats corporatius, sobretot en el sector de la sanitat, així com també d'empresa.

A la Ponència d'acció sindical aprovada en el XIII Congrés, es recull que "el fet de no ser un sindicat corporatiu i de tenir un espai sindical propi i únic ens obri molt el camí a recórrer". Som el sindicat autocentrat, "una organització arrelada a les Illes, que és el nostre àmbit territorial sobirà. Cap altra organització sindical reuneix aquestes qualitats nostres. Les altres organitzacions o bé són d'àmbit corporatiu, d'empresa o pertanyen a estructures d'àmbit estatal".

El potencial de creixement de l'STEI és gros, tant al sector públic com, sobretot, al sector privat. Però cal créixer amb consistència i amb una base sòlida per anar avançant de manera ferma.

Fa més de 45 anys que l'STEI fa feina per aquestes illes, més de 45 anys d'experiències, amb errades i encerts, però amb una línia sindical coherent i ferma en la defensa de la classe treballadora i del que ens identifica com a poble.

Per tant tenim clar que el "mandat" del Congrés és posar en pràctica allò de que l'acció sindical ha de servir com a eina de transformació social, en un món marcat per l'individualisme, l'augment de les desigualtats, la urgència climàtica, el desmantellament dels serveis públics, la substitució lingüística del català i l'avenç de l'extrema dreta, entre molts altres factors.

Tots aquests desafiaments no són un mur cada cop més gran que no podem investir, ans el contrari. Tenim la voluntat, a

El potencial de creixement de l'STEI és gros, tant al sector públic com, sobretot, al sector privat

La defensa i promoció de la llengua catalana seguirà sent un dels punts estratègics de feina i de lluita

la Comissió Executiva, al Consell Plenari, al conjunt de permanents, a l'afiliació de cada sector i amb el col·lectiu de la classe treballadora de les Illes de lliurar la batalla de la millora de les condicions laborals, així com també la lluita per la defensa de les capes més desfavorides de la població i la justícia social, per la millora de la qualitat de vida.

Com a sindicat feminista, lluitam i continuarem fent-ho contra tota discriminació envers les dones. Tampoc oblidarem la llarga història de l'STEI de confluència i de suma d'esforços amb altres entitats dels moviments socials: no es pot entendre una democràcia avançada sense una societat civil forta, organitzada i resistent.

La defensa i promoció de la llengua catalana seguirà sent un dels punts estratègics de feina i de lluita de l'STEI, amb la llengua pròpia en una situació més precària que mai, amb cada cop més actors que treballen dia i nit per la substitució lingüística a càrrec del castellà. I no parlem sense coneixement de causa: si hi ha una qüestió que ens diferencia de la resta de sindicats, en tots els àmbits de negociació i arreu dels sectors professionals on tenim representació, és la coherència a l'hora de defensar la normalització de la llengua catalana, sense embuts ni mitges tintes.

L'STEI ha tingut i té com a referència les Illes, es deu a elles i a la gent que hi habita; no serveix a cap altre amo. Per aquest motiu, podem llegir a la Ponència d'Acció Sindical aprovada que "la nostra realitat insular no ha de ser cap impediment per a compartir una acció sindical efectiva i constant entre les quatre illes, amb mesures compensatòries adients i als àmbits que pertocui per a garantir l'acció sindical a Menorca, Eivissa i Formentera".

La formació i la preparació de la nostra gent és molt important. Per això cal potenciar la formació interna dels

permanents sindicals i de les persones delegades del sindicat. També tenim la voluntat i el compromís de treballar en una oferta formativa atractiva i de qualitat, des de tots els sectors, que doni resposta a les demandes plantejades i encoratgi els joves a formar part de l'STEI, sense oblidar la vessant de caire sociopolític d'aquesta formació.

Hi ha una altra qüestió que cal afrontar sense que el temps se'ns tiri al damunt: el relleu generacional. Moltes de les persones que formen part de l'actual Executiva tindran l'opció de jubilar-se en els propers anys i els càrrecs de responsabilitat de l'STEI hauran de ser assumits per nous permanents, amb energia renovada i una visió del món i de la tasca sindical amb ulls diferents. L'acció sindical actual té poc a veure amb la manera de fer feina, d'arribar a l'afiliació i als centres de treball de fa deu o vint anys; cosa que també passa amb els nous formats de comunicació i informació.

En l'era digital actual, l'ús de les eines telemàtiques i les xarxes socials agafen protagonisme. Però no hem de caure en el parany que la tecnologia substitueixi el que és humà. Cal preservar allò que és essencial en la nostra sindical: el tracte de tu a tu que només s'aconsegueix amb la presència als centres de treball. També hem de trobar la manera de fer que l'afiliació se senti més particip de les decisions del sindicat, amb un rol actiu i amb capacitat de presa de decisions.

Tenim la voluntat de dedicar-hi molt d'esforç, comptam amb el suport del Congrés i de l'afiliació i volem fer feina per un sindicat gran, compromès, al servei de les Illes, l'estat del benestar, la lluita contra les desigualtats i la construcció entusiasta de la justícia social. Ens hi posam? De ganes no en falten. ■

Hi ha una altra qüestió que cal afrontar sense que el temps se'ns tiri al damunt: el relleu generacional

L'STEI ha presentat *En català! Pla de xoc per a l'ensenyament*

Montserrat Nadal,
coordinador de Pissarra

El passat 16 de setembre tingué lloc a l'Estudi General Lul·lià de Palma la presentació de **En català! Pla de xoc per a l'ensenyament**, amb l'assistència de moltes persones i un bon nombre d'entitats convocades. La presentació de l'acte anà a càrrec de la permanent de l'STEI Maria Antònia Perelló.

La primera part de l'acte consistí en una taula rodona en que tres persones del món educatiu compartiren les experiències sobre la situació actual del català a les aules: Jaume Oliver, professor de català del Col·legi Pius XII de Palma; Joana Maria Mas, presidenta de l'Associació de Directors d'Infantil i Primària de Mallorca; i Ismael Pelegrí, docent de llengua catalana a l'IES Joan Ramis i Ramis de Maó.

La primera part de l'acte consistí en una taula rodona en que tres persones del món educatiu compartiren les experiències



Maria Camps i Carles Cabrera feren una síntesi dels aspectes més destacats del Pla

que allò que no es pot acceptar de cap manera és que “ens considerin com a botxins les persones que som víctimes d'un procés de substitució lingüística per part de la llengua castellana”.

L'acte acabà amb la interpretació de Maria Camps, acompanyada d'Annabel Villalonga a la guitarra. Camps recità el poema “Cançó de foganya” de Miquel Àngel Adrover, amb música de Villalonga. Finalment la delegada territorial de l'STEI a Menorca cantà “Godotus”, amb lletra de Ponç Pons i música de Guiem Soldevila; també menorquins.



Tot seguit Maria Camps i Carles Cabrera feren una síntesi dels aspectes més destacats del Pla amb un esment de les mesures més rellevants de les cinquanta que recull el document.

El secretari general de l'STEI, Miquel Gelabert, fou el darrer a intervenir. Insistí en aspectes com que “no hi ha lloc per al desànim” i que la Llei de Normalització Lingüística de 1986, aprovada amb el suport de tots els partits del Parlament, té, a més de la llengua catalana, altres apartats que no s'han desplegat amb tota la seva extensió. També

El secretari general de l'STEI, Miquel Gelabert, fou el darrer a intervenir



L'elaboració de **En català! Pla de xoc** per a l'ensenyament sorgeix davant la inacció del Govern de les Illes Balears

Tot seguit us oferim un resum dels aspectes més destacats de **En català! Pla de xoc** per a l'ensenyament.

MOTIVACIÓ

L'elaboració de **En català! Pla de xoc per a l'ensenyament** sorgeix davant la inacció del Govern de les Illes Balears i, d'una manera concreta, de la Conselleria d'Educació i Universitats, que no ha fet cap passa des de l'arribada a la Presidència el juny de 2023 per a l'acompliment del punt 30 de l'Acord sobre mesures sociolaborals i de millores educatives publicat en el BOIB número 39, de 28 de març de 2023.

El punt 30 de l'Acord diu el següent: *Es negociarà en la Mesa Sectorial d'Educació un pla de xoc de mesures socioeducatives per promoure un major ús de la llengua catalana als centres educatius que, a més, contengui elements de coordinació i cooperació amb altres institucions i entitats públiques i privades per fomentar l'ús del català a l'àmbit social en la línia de les propostes*

del Consell Social de la Llengua Catalana. Es crearà un servei específic de normalització lingüística en l'àmbit educatiu que gestioni l'aplicació d'aquestes mesures.

La formació política que té la responsabilitat política en el Govern a les Illes Balears, això és el Partit Popular, no només ha ignorat aquest apartat de l'Acord sinó que ha engegat mesures com el Pla pilot segregador que van en contra de la normalització del català, la llengua pròpia segons prescriu l'Estatut d'Autonomia, a les aules de les quatre illes.

D'acord amb els motius que s'han exposat, el sector d'ensenyament de l'STEI ha elaborat **En català! Pla de xoc per a l'ensenyament** per a redreçar la situació de la llengua catalana no tan sols a les escoles, instituts i altres centres educatius, sinó més enllà, en altres àmbits de la societat illenca.

Estructura de **En català! Pla de xoc per a l'ensenyament**

El document document recull un total de 50 mesures per afavorir l'ús i el coneixement de la llengua catalana (a les aules i més enllà), que es repartirà als centres educatius.

Consta de quatre apartats que són els següents: Antecedents, Situació actual i dades d'interès, Objectius i el Pla per a la incentivació del català.

Antecedents

S'hi recullen aspectes tan importants com que totes les comunitats lingüístiques tenen dret a viure de manera plenament normal en la seva llengua al seu territori i que el panorama sociològic de les Illes ha canviat per complet d'ençà del segle XX per l'augment i composició de la demografia.



El context actual és molt preocupant pel retrocés de l'ús de la llengua en els diferents àmbits

El context actual és molt preocupant pel retrocés de l'ús de la llengua en els diferents àmbits socials, amb factors que n'afecten l'ús com el model econòmic i la massificació turística, la sobreexplotació del territori, els problemes d'habitatge i la precarietat laboral.

Situació actual i dades d'interès

El document recull que tots els indicadors sobre la situació i pervivència del català a les Illes fan palesa la regressió de la llengua pròpia en els diferents àmbits i, en particular, als educatius.

Diversos estudis de sociolingüística -com el recent *Actituds i usos lingüístics dels joves de les Illes Balears (2023)* o *l'Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears*, el darrer publicat amb resultats de totes les Illes l'any 2014, assenyalen que al llarg dels darrers anys s'ha produït una reculada en l'ús del català als centres d'ensenyament -, tant entre l'alumnat com entre els docents.

Tot plegat posa de manifest que la llengua catalana a les Illes ha entrat en una fase de retrocés evident, que només amb actuacions transversals i continuades en el temps es podrà revertir; cosa que pretén aquest Pla.

Un dels sectors estratègics per al futur de la llengua són els joves. Però en el seu cas, el problema no és només el de la minva de coneixements generals, sinó de l'ús quotidià del català, ja que les generacions joves actuals tenen un grau de formació lingüística elevat.

En català! Pla de xoc per a l'ensenyament ha comptat amb la participació d'experts en la matèria

Un altre element, especialment important en aquest sector, és la mundialització i l'accés al món sencer, amb llengües hegemòniques com l'anglès o l'espanyol que cada cop agafen més pes.

Objectius de En català! Pla de xoc per a l'ensenyament

Aquests són els objectius que cal assolir:

- Augmentar i fer viú l'ús del català a l'escola.
- Aconseguir que la normalització lingüística sigui assumida per tota la comunitat educativa.
- Garantir la competència lingüística dels alumnes en acabar l'etapa obligatòria.
- Revertir la tendència negativa quant a l'assoliment del coneixement del català.
- Garantir la competència lingüística professional dels alumnes de formació professional.
- Garantir la formació dels docents en català.

Pla per a la incentivació del català

El contingut de **En català! Pla de xoc per a l'ensenyament** té el punt de partida en una diagnosi acurada de la situació del català en els centres educatius, per a conèixer bé el terreny en què s'ha d'actuar.

Pel que fa a l'Administració, una de les prioritats és la recuperació de la Direcció General de Política Lingüística així com també del Servei d'Ensenyament en Català, suprimit l'any 2012.

Hi ha un seguit de propostes d'increment significatiu de recursos i d'intervencions als centres, a partir de l'etapa 0-3; mesures que afecten els plans d'estudis de la Universitat de les Illes Balears i propostes de millora en la gestió de les llistes d'interins i les convocatòries d'oposicions.

Les mesures que recull el Pla van **més enllà de les aules**. Per això hi ha un apartat dedicat a comunitat educativa i un altre a entorn escolar i activitats extraescolars. S'hi poden veure propostes com classes de català i de coneixement de l'entorn sociocultural per a famílies i docents, així com també activitats de coordinació i col·laboració amb les entitats esportives i de lleure per a normalitzar l'ús del català en aquest àmbit.

Aportacions de persones expertes en el Pla

En català! Pla de xoc per a l'ensenyament ha comptat amb la participació d'experts en la matèria com Maria Antònia Font, Felip Munar, Bernat Joan, Isidor Marí, Maite Salord, Damià Pons, Joan Melià, Beatriu Defior, Montserrat Sobrevies i Pere Alzina; als quals des de l'STEI agraïm les valuoses aportacions. ■

Formació sociolingüística per a docents: reflexions i propostes

Bernat Joan i Marí

Qüestió prèvia: alguns aspectes del Pla de xoc de l'STEI

El passat mes de setembre, l'STEI va presentar la proposta *En català! Pla de xoc per a l'ensenyament*, on es fa una relació detallada de mesures que resulta necessari prendre perquè l'ensenyament del català i l'ensenyament en llengua catalana sigui més efectiu, a les Illes Balears, tenint en compte les circumstàncies específiques del nostre entorn educatiu. Aquest pla de xoc compta amb cinquanta-una propostes per millorar i fer més eficient l'ensenyament en la llengua pròpia de les Illes Balears. Evidentment, n'hi ha de diverses tipologies, i afecten àmbits específics diferents.

D'aquestes propostes, n'hi ha quatre que afecten de manera molt concreta la formació en sociolingüística. Aquesta formació, si feim un repàs a allò que es fa a la nostra part del món, resulta molt desigual, i té a veure, sobretot, amb qui està al capdavant dels departaments (de Lingüística, de Pedagogia...). Trobam des d'universitats com Bangor, al País de Gal·les, o la Universitat de les Higlands, a Escòcia, on més del deu per cent del currículum per a futur professors és de Sociolingüística; fins a d'altres, algunes ben acostades, on el percentatge no arriba al cinc per cent (i encara és voluntari!).

Les propostes del Pla de xoc que guarden relació amb la formació en sociolingüística són les següents:

17. Formació en sociolingüística per a tots els professionals de l'ensenyament especialment destinada a treballar les actituds lingüístiques.

Des del meu punt de vista, la proposta resulta especialment interessant perquè l'aprenentatge, qualsevol aprenentatge, al cap i a la fi és una qüestió d'actitud. Una actitud positiva constitueix la base per a l'èxit en qualsevol

D'aquestes propostes, n'hi ha quatre que afecten de manera molt concreta la formació en sociolingüística

destresa que hom hagi d'adquirir. Per tant, treballar per aconseguir unes actituds lingüístiques positives esdevindria la base fonamental per a l'èxit en l'aprenentatge de la llengua.

20. Dotació amb més crèdits als estudiants de la UIB per tal d'assegurar el domini oral de la llengua i les destreses necessàries per gestionar la diversitat lingüística actual a les aules.

Entenem que, dins aquestes "destreses necessàries per gestionar la diversitat lingüística" cal una sòlida formació en sociolingüística. Per adquirir aquestes destreses, hem de partir de la consciència que ensenyar (en) una llengua minoritzada té unes especificitats que sovent no es tenen en compte quan es tracta l'aprenentatge de les llengües (en general).



21. Augment dels crèdits de les matèries de Català, Literatura Catalana i Tècniques d'Immersion Lingüística al Màster universitari de formació del professorat de la UIB, així com també al Curs oficial de formació pedagògica i didàctica equivalent de la Fundació Universitat i Empresa de les Illes Balears (FUEIB).

Aquest punt específic fa referència a la necessitat de formar el professorat en el necessari coneixement de la sociolingüística i de les destreses implicades. Preparar els futurs professionals de l'ensenyament per entrar a les aules amb la millor disposició implica donar-los eines per gestionar la diversitat lingüística, des de la perspectiva de millorar les actituds lingüístiques envers l'aprenentatge de la llengua catalana, i el seu ús.

S'ha de concretar el coneixement sociolingüístic, que ha de ser sòlid i extens

23. Actualització dels currículums del Grau de Llengua i Literatura Catalanes.

En aquesta actualització, des del meu punt de vista, s'ha de concretar el coneixement sociolingüístic, que ha de ser sòlid i extens, que ha de tenir qualsevol persona que es dediqui concretament a l'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes.

Una bona inversió en aprenentatge de la Sociolingüística i, dins aquesta, de la Psicologia Social aplicada a l'ensenyament i a l'aprenentatge de llengües resulta del tot fonamental per millorar la tasca dels docents i fer més eficient el domini de la llengua catalana per part dels estudiants de les Illes Balears.

Tipus de llengües i models lingüístics

Segons la situació social en què es troben, tenim llengües normalitzades i llengües que no ho estan. Considerem una llengua socialment normalitzada aquella en què els seus parlants, dins el territori lingüístic corresponent, poden dur a terme les seues activitats, sense cap tipus d'entrebanc ni de contratemps, en la llengua pròpia del territori. Un parlant de suec, de danès, d'hongarès o de búlgar pot viure normalment en la seua llengua sense haver de canviar, i només ho farà en situacions excepcionals, o quan se'n vagi a un altre territori. Menar una vida normalment en la llengua pròpia no té a veure amb el nombre de parlants de la llengua, sinó amb la seua situació social: així, avui, un parlant d'islandès pot dur a terme totes les seues activitats, a Islàndia, en islandès, malgrat que hi ha menys parlants d'islandès al món que no catalanoparlants a Palma, capital de les Illes Balears. Els catalanoparlants que poden fer normalment vida en català constitueixen més aviat una excepció, arreu de la Catalanofonia.

D'aquestes propostes, n'hi ha quatre que afecten de manera molt concreta la formació en sociolingüística

De llengües normalitzades, n'hi ha també de diferents tipologies: així, hi podem comptar una interllengua com l'anglès (que ha agafat el paper que hauria correspost, en un sistema ideal, a l'esperanto, puix que no essent la llengua específica de ningú hauria pogut esdevenir la llengua de tothom; l'anglès té el desavantatge, en relació a l'esperanto, que sí que és la llengua d'un contingent de parlants nadius); llengües que en la terminologia anglosaxona es qualifiquen com a "regionals", ço és llengües d'intercomunicació entre països diferents a parts extenses del planeta (com ara l'espanyol, l'àrab, el rus o el portuguès); llengües normalitzades just dins els seus territoris (totes aquelles llengües que no sent la interllengua ni llengua regionals permeten fer-hi una vida normal dins el seu territori lingüístic), llengües minoritzades (per definició no normalitzades socialment), és a dir, llengües que, malgrat ser parlades per la majoria dels parlants d'un lloc no permeten fer-hi totes les funcions ni ocupen tots els àmbits d'ús; i, finalment, llengües minoritàries, que són les pròpies de les minories lingüístiques (que ho poden ser per residualització de la llengua o per desplaçament de contingents notables de població d'un lloc a un altre).

Segons els models de política lingüística dels diferents estats, tenim models lingüístics igualitaris, models lingüístics que reconeixen la pluralitat però no la igualtat i models lingüístics jacobins, en què només es reconeix una llengua com a oficial. Així, com a exemples de MLI, amb algunes correccions a fer (malgrat tot), hi tenim casos com Bèlgica o Suïssa, en què totes les llengües són oficials de l'Estat i cada llengua és oficial dins el seu territori. D'exemples de reconeixement (en graus diversos) de la pluralitat, però no de la igualtat, hi tenim el Regne d'Espanya o la República italiana. No hi ha només una llengua oficial, però sí que només n'hi ha una de reconeguda com a oficial de l'Estat. I, en els casos de jacobinisme lingüístic (França, Grècia), només hi ha una llengua oficial: la de l'Estat. La resta de llengües no són reconegudes oficialment.

Quan als criteris d'oficialitat lingüística, bàsicament n'hi ha dos: el de personalitat i el de territorialitat. El criteri de



personalitat implica que una persona pot usar la seua llengua a tot el territori de l'Estat en qüestió i hi té dret a ser-hi atesa. El de territorialitat implica que la llengua és oficial dins el seu territori, i això comporta uns drets específics per als parlants. Els MLI europeus es basen en el criteri de territorialitat, mentre que els models no igualitaris apliquen el criteri de territorialitat a uns parlants (catalanoparlants, bascoparlants...) i el criteri de personalitat a uns altres (castellanoparlants).

Dificultats d'ensenyar en una llengua minoritzada

Ensenyar en una llengua minoritzada, o ensenyar la llengua tot curt, presenta una sèrie de problemes que no apareixen quan la llengua objecte d'aprenentatge és una llengua plenament normalitzada. Des de la sociolingüística observem tota una sèrie d'elements psicolingüístics que

Ensenyar en una llengua minoritzada presenta una sèrie de problemes

entren en joc en casos de dominació-subordinació lingüística. Podríem parlar, fins i tot, d'una patologia de la minorització, que presenten aquelles persones que han assumit que la seua llengua és subordinada a una altra i que, per tant, actuen d'acord amb aquesta consideració.

Aquests comportaments no només resulten impensables en parlants de llengües plenament normalitzades, sinó que, si es produïssen entre aquests parlants, hom podria considerar-los patològics. Per això, ens referim al concepte de patologia de la minorització. Avergonyir-se de parlar la llengua pròpia en públic, considerar-la inferior a d'altres llengües, trobar de mala educació parlar-la davant persones que parlen una altra llengua (o, senzillament, que la tenen com a primera llengua), demanar permís per parlar-la en determinades circumstàncies... constitueixen comportaments propis de parlants de llengües minoritzades, però no es troben pràcticament mai entre parlants de llengües majoritàries, o, senzillament, de llengües plenament normalitzades.

A l'hora d'ensenyar una llengua minoritzada, o en una llengua minoritzada, el primer que resulta totalment imprescindible és treballar per desfer tots aquests prejudicis. Mentre els prejudicis facin de mur entre el docent i els estudiants (o afectin també el docent, cosa que passa no poques vegades), l'eficàcia de l'acció educativa queda completament restringida. S'han de treballar, idè, els conceptes de Sociolingüística i, correlativament, de Psicologia Social que permetin atacar els esmentats prejudicis i observar-ne la manca de fonament.

En la tasca d'educar en llengües minoritzades, resulta del tot imprescindible la formació en Sociolingüística

Una vegada esbandits els prejudicis, en la manera en què sigui possible, tant pel que fa a l'extensió com pel que respecta a la intensitat, aleshores l'activitat docent guanya potència i les tasques que els estudiants portin a terme creixen en eficàcia formativa.

Sociolingüística en la formació dels docents

En la tasca d'educar en llengües minoritzades, resulta del tot imprescindible la formació en Sociolingüística per als docents que hagin d'exercir-la. A l'hora de planificar aquesta formació en Sociolingüística, caldrà distingir entre aquells professionals que ensenyin matèries diferents de la de Llengua Catalana i aquells que siguin professors de Català.





Per al professorat en general, resulta del tot imprescindible conèixer els principis bàsics: tipus de llengües (normalitzades, minoritzades, minoritàries...), models lingüístics (models lingüístics igualitaris, models desigualitaris, model jacobí), bilingüisme, diglòssia, conflicte lingüístic, sortides possibles al conflicte lingüístic, elements imprescindibles en un procés de normalització lingüística, àmbits d'ús de la llengua, prejudicis lingüístics més habituals i com afrontar-los, importància del docent a l'hora d'encarar el conflicte lingüístic, drets lingüístics, mínims de legislació lingüística (què en diu l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, la Constitució Espanyola, la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, la Declaració Universal de Drets Lingüístics...)... Aquests elements haurien de ser de coneixement general entre tots els professionals de l'Educació. Des del meu punt de vista, aquest coneixement resulta del tot imprescindible perquè els

professors siguin conscients de la seua condició de models lingüístics per als alumnes i, per tant, de la seua responsabilitat com a creadors d'actituds lingüístiques.

Resulta evident que les persones que cursin Filologia Catalana hauran d'aprofundir més en tots aquests elements i afegir-n'hi de nous, al llarg de la seua formació. En matèries com ara els estudis de Sociologia, la Sociolingüística també hi hauria de tenir un paper important. A diverses universitats italianes, per exemple, la Sociologia no s'estudia a les Facultats de Filologia, sinó a les de Sociologia. Tampoc no poden prescindir d'un cert grau de formació en Sociolingüística carreres com Comunicació (entenc que es tracta del nom modern de Periodisme), Ciències Polítiques, Ciències Econòmiques o Història.

També seria interessant en aquelles carreres on la comunicació resulta del tot central. Trob incompreensible, per exemple, que no es formi en elements bàsics de comunicació a la Facultat de Medicina, quan la nul·la formació en aquest camp obscureix sovent la bona tasca dels metges a la nostra part del món. Per a la resta de professionals, en canvi, l'àmbit adequat per fer aquesta formació pot ser el Màster per accedir a la condició de professor.

Implicació i responsabilitat de la Universitat de les Illes Balears

Per què un 20% de la programació dels futurs mestres, a la Universitat de Bangor, és Sociolingüística pura i dura, i, en canvi, a la Universitat de les Illes Balears el percentatge no supera l'1%? Què ho fa que, en aquesta universitat de referència del País de Gal·les, considerin tan important la Sociolingüística i, en canvi, a la nostra estigui tan deixada de banda?

També seria interessant en aquelles carreres on la comunicació resulta del tot central

Constitueix una exigència que la Universitat de les Illes Balears s'hi impliqui

Per una bona formació en Sociolingüística per als futurs professionals de l'Educació, constitueix una exigència que la Universitat de les Illes Balears s'hi impliqui, sense cap tipus d'embut, i que planifiqui els estudis de Sociolingüística necessaris als diferents graus i postgraus de les diferents facultats, adaptant-los a cada situació i circumstància.

Podríem pensar que, si a universitats com la de Bangor o la de les Highlands escoceses, amb Colin William i Cohur O'Giolaín al capdavant dels respectius departaments, la Sociolingüística ocupa un lloc preferencial en la formació de mestres i professors, és perquè allà tenen una situació lingüística molt més precària que no la que tenim a les Illes Balears. Si no revertim les tendències actuals, que a les Illes Balears ens trobem com en aquells països cèltics és només qüestió de temps. I, si no comptam amb les programacions i els estudis necessaris per revertir-ho, encara podem arribar a mostrar més feblesa.

Resulta imperiós, per tant, modificar els programes de la Facultat d'Educació, de la Facultat de Filologia, de la Facultat d'Història i dels estudis de Comunicació per tal d'incorporar-hi les pertinents assignatures de Sociolingüística, per tal que tots els professionals que surtin d'aquestes facultats en tinguin una formació adequada, especialment si després es dediquen a l'ensenyament. I, encara més, cal bastir una programació adequada en Sociolingüística per al màster de Formació del Professorat, perquè ningú entri a les aules sense les destreses necessàries en aquest camp, del tot imprescindible, tan per a ensenyar català com per a ensenyar en català.

I des dels centres què s'hi pot fer?

Als centres educatius, resulta del tot necessari que la funció exemplificadora esdevengui el motor de la futura normalització de l'ús social de la llengua catalana (si més no, en aquest àmbit). Així, hi ha tot un seguit de coses que poden fer, tant alumnes com professors per millorar la situació de la llengua en cada cas.

Pel que fa al professorat, des del nostre punt de vista, resulta del tot necessari:

- Mantenir sempre la llengua.

Les persones que es dediquen a la docència constitueixen models de llengua, i de comportament sociolingüístic, per als seus alumnes. L'element fonamental d'aquest capteniment és mantenir sempre la llengua. Per descomptat, s'ha de mantenir amb els alumnes, però també amb els companys que parlen en castellà, amb el personal no docent que no parla català, etc.

- Exhibir un bon nivell de llengua.

Un nivell de llengua fluix, una expressió descurada, una dicció dolenta o fortament interferida causa un efecte negatiu en l'aprenentatge de la llengua catalana en els alumnes. Per això, efectivament, cal tenir molt en compte que tot professor és, abans que res, un professor de llengua. I, si s'expressa en català, de llengua catalana. Per tant, el professional de l'Educació haurà de treballar perquè el seu principal instrument estigui ben esmolat, tot mostrant un nivell de llengua elevat.

- Mostrar als estudiants que la llengua és important.

Els alumnes de seguida copsen allò que per a qui els ensenya és important o no. No mantenir sempre la llengua, presentar una expressió deficient o descurada constitueixen elements que indiquen a qui rep el missatge que la llengua no és important. Contràriament, mantenir sempre el català, expressar-s'hi amb correcció, valorar la llengua serà percebut com un element favorable a la importància de conèixer el català i de practicar-lo normalment.

- Prioritzar sempre materials en català.





En assignatures diferents de les de Llengua (sigui quina sigui), hom pot trobar materials de tota casta i condició. Actualment, amb l'accés a les noves tecnologies, tenim textos de Biologia, de Matemàtiques, de Filosofia o de Química en un munt de llengües diferents. Prioritzar els textos en català, els materials en llengua catalana, constitueix també un element formatiu pel que fa a les actituds lingüístiques dels estudiants (i de la comunitat educativa en general).

- Treballar per la millora permanent del Projecte Lingüístic de Centre.

Els PLC no han de ser documents anquilosats que, un cop aprovats, ja no es tornen a revisar mai més. En la majoria

de centres de les nostres illes, l'actualització resulta del tot necessària, i ha de ser permanent, sigui per guanyar àmbits d'ús per a la llengua catalana, sigui per millorar la qualitat de l'ensenyament en català. Implicar-se en la millora dels PLC constituirà també un element favorable per a la imatge del docent i de la seua implicació en l'ensenyament en català.

- Mostrar activisme per la llengua.

Aquest element ja forma més part de l'àmbit social que no de l'estrictament escolar. Però els estudiants coneixen moltes coses de les activitats fora dels centres que fan els seus mestres. Així, si una mestra s'implica en el Voluntariat Lingüístic, posem per cas, i es troba com a aprenent el pare o la mare d'un dels alumnes del centre, servirà com a exemple per a l'estudiant. O si apareix públicament en activitats de l'Obra Cultural Balear, o de la Plataforma per la Llengua, o de l'Institut d'Estudis Eivissencs, també durà a terme aquesta funció exemplificadora, tan eficaç a l'hora d'educar.

S'hi podria afegir tot un llarg etcètera de més coses que s'hi poden fer, però pens que ja s'han de deixar a la planificació i als consensos que es puguin establir dins cada centre educatiu.

Els alumnes, per la seua banda, també poden ser actius per la llengua, i és molt didàctic i molt convenient que ho siguin. També s'hi poden implicar de diferents maneres, més enllà de la responsabilitat individual de cadascú de formar-se en el coneixement de la llengua catalana:

Els alumnes de seguida copsen allò que per a qui els ensenya és important o no

Els alumnes, per la seua banda, també poden ser actius per la llengua

- Mantenint el català.

Mantenir la llengua catalana amb companys que encara no la parlen o que tenen dificultats per parlar-la constitueix un element de suport bàsic, imprescindible, fonamental. Hem de treballar perquè aquells alumnes que tenen un bon domini del català, que el tenen com a llengua habitual, el mantinguin a l'hora d'interaccionar amb companys que no tenen tanta competència lingüística com ells. És una manera de compartir i de ser solidaris.

- Participant en tutories lingüístiques entre companys.

Les tutories lingüístiques entre companys permeten un aprenentatge en un pla més horitzontal que no el que suposa la relació professor-alumne. Sovent els infants si els jòvens aprenen més dels seus iguals que no d'aquells que se suposa que els han de transmetre determinats coneixements.

- Participant en el Voluntariat per la Llengua.

El VxL es pot organitzar sense gaires problemes dins els centres educatius. Basta fer una llista d'alumnes disposats a compartir el català en xerrades amb els seus companys i una altra d'alumnes que necessiten aprendre català i que encara en tenen un domini feble. Muntar trobades als

Fa falta una formació sociolingüística adequada entre els professionals de l'ensenyament a les Illes Balears

patis, o fins i tot fora dels centres, per compartir aquestes converses pot constituir un altre element favorable a la bona formació en llengua catalana.

- Publicar una revista escolar, muntar un grup de teatre, organitzar un cor...

Existeixen moltes activitats en què els alumnes poden participar, o que fins i tot poden organitzar ells mateixos i que resultaran eficaces en la formació en llengua catalana de tots plegats. Dur a terme la publicació d'una revista (en català i implicant-hi quanta més gent millor), muntar un grup de teatre (on les classes de llengua que s'hi faran no siguin percebudes com a activitat estrictament acadèmica per part dels seus integrants), o cantar en una coral (amb els mateixos ingredients) ajudaran a millorar les destreses en llengua catalana de totes aquelles persones que hi participin.

A tall de conclusió

A tall de conclusió, podem dir que la nostra situació sociolingüística és dinàmica. Per això, fa falta una formació sociolingüística adequada entre els professionals de l'ensenyament a les Illes Balears, per a la qual necessitam tant la implicació de la Conselleria d'Educació com de la Universitat de les Illes Balears.

Hem de treballar, doncs, aquest aspecte, en la formació del professorat

Aquesta formació en Sociolingüística és bàsica per poder ensenyar eficaçment Català o en Català en el context de minorització lingüística en què ens trobam.

De la bona formació en aquest camp n'ha de sortir un equip de professionals de l'Educació que sàpiguen mantenir la llengua amb normalitat, sense canviar sistemàticament, que tinguin les eines adequades per ensenyar en català a mà, i els recursos per revertir possibles conflictes lingüístics, tant a les aules com fora, entre membres de la comunitat educativa.

Al cap i a la fi, allò que marca la formació dels estudiants és l'actitud dels docents. De l'actitud lingüística dels mestres en depèn en bona part la bona o mala disposició dels alumnes a l'hora d'aprendre en una llengua minoritzada. Hem de treballar, doncs, aquest aspecte, en la formació del professorat, tant per accentuar-ne la consciència com per traduir-la en pràctica quotidiana. ■

La IA a l'aula, ens falta res més?

Francesc Anglada,
professor de secundària

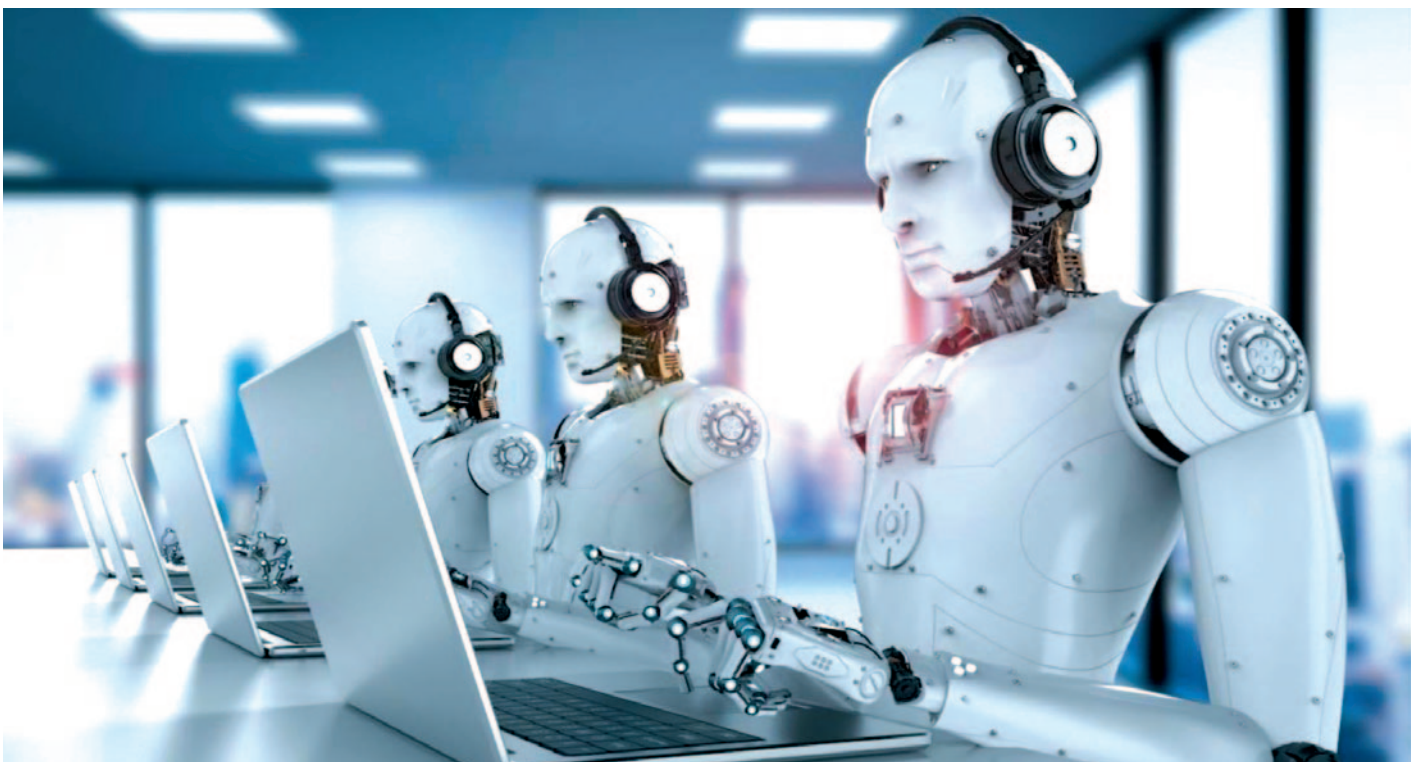
“Soc funcionari públic i, com a funcionari públic no puc promoure, ni acceptar en una institució pública, l'ús d'eines que s'han construït de manera delictiva, intencionada, usufructuant la propietat intel·lectual de tercers i, per tant, jo mai les utilitzaria i les desaconsello en les institucions públiques.” Així responia Ulises Cortés a la pregunta formulada per una jove professora^[1].

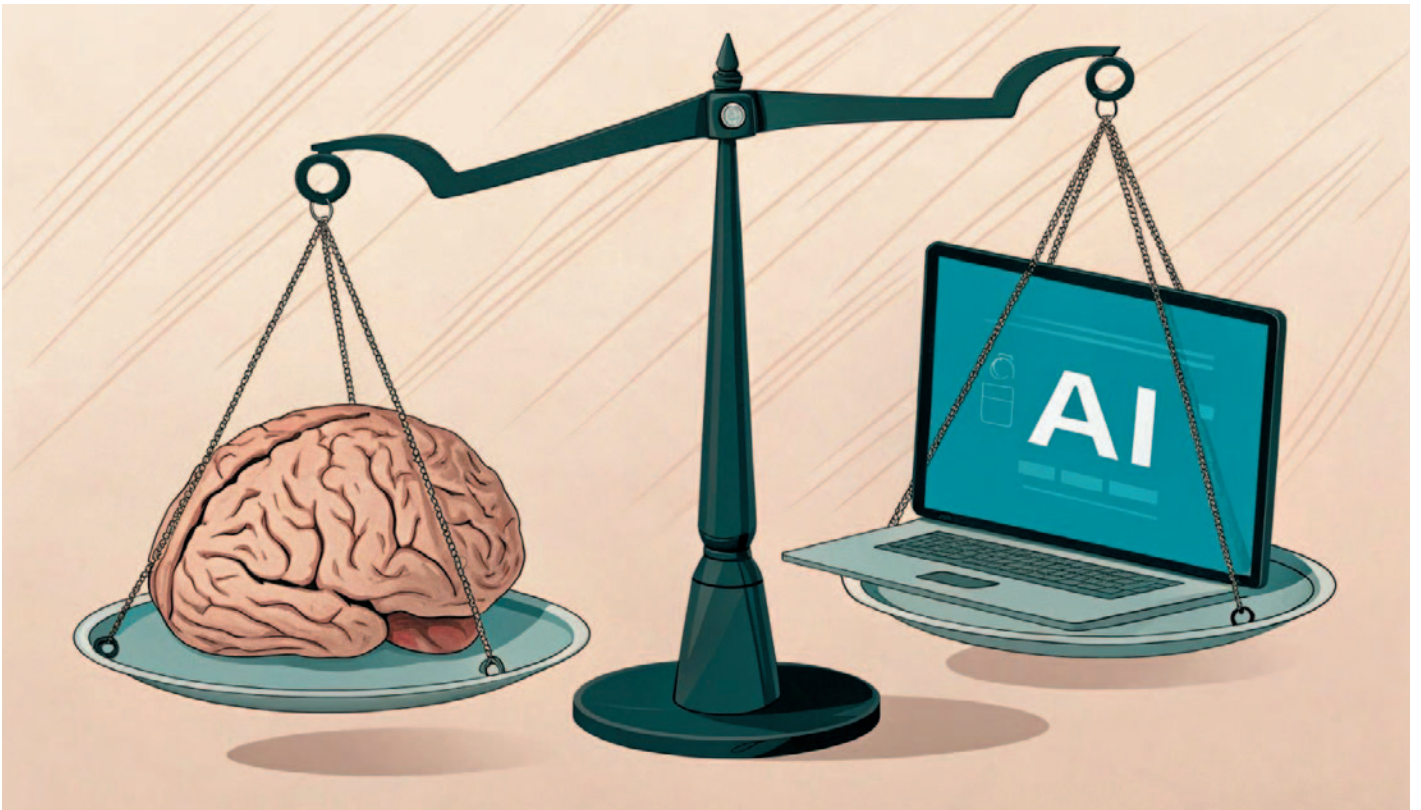
La Conselleria d'Educació, des de l'arribada dels ordinadors d'en Zapatero, el 2009, ha promogut l'ús de tota classe d'aplicacions privades, sense cap control i, fins i tot, ha acabat comprant Chromebooks. No es pot ser més mesell. Ara, quan el mal ja està fet,^[2] l'INTEF ofereix una classificació de les aplicacions digitals segons el seu grau de compliment de la legislació europea de protecció de dades que, com sabem, és paper mullat.^[3]

Els docents, per la seva part, no han quedat endarrere, tot el contrari. Han col·laborat, i continuen fent-ho, amb entusiasme i gratuïtament, a l'entrenament de les respectives IA, omplint els seus centres de dades amb informacions pròpies i de l'alumnat. Per exemple, amb l'ús del Google Classroom, i

La Conselleria d'Educació, des de l'arribada dels ordinadors d'en Zapatero, el 2009, ha promogut l'ús de tota classe d'aplicacions privades

d'aquí a poc, se suposa, amb les eines de Microsoft-ChatGPT. Com he dit altres vegades, Google coneix millor l'alumnat que els seus propis progenitors i, a partir ara, ho farà Microsoft.





De vegades pens que, darrere aquest col·laboracionisme desinteressat, ha d'haver-hi un elevat grau d'infantilisme

Per si la infàmia no fos prou gran, el CEP, l'IBSTEAM i els sindicats tampoc han volgut ser menys. Han ofert cursos de Google Classroom i d'altres matèries amb l'ús d'aquest recurs. Si la meua família tingués una empresa de calculadores, també oferirien cursos a tot el professorat, de franc, per a saber-les emprar? I comprarien la nostra calculadora per a tot l'alumnat?

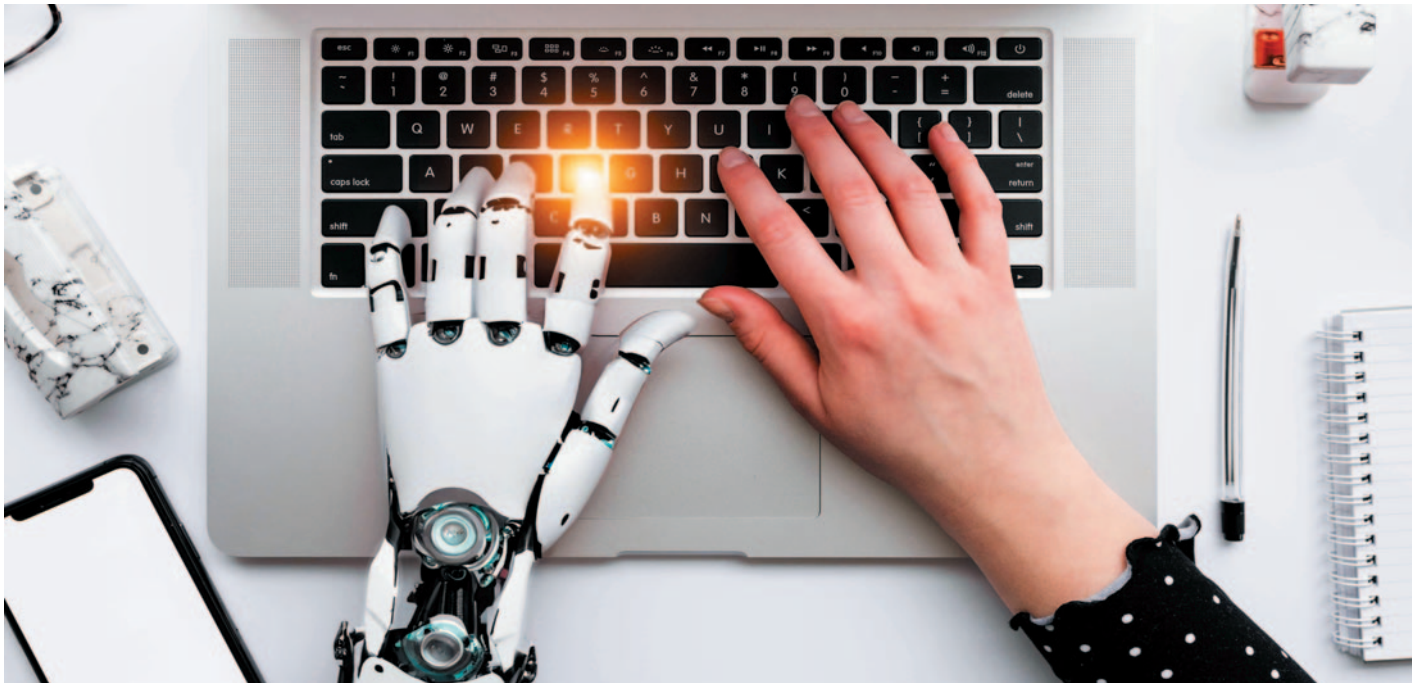
Ara ofereixen cursos per aprendre a fer servir la IA a l'aula. Un cop hem tocat fons, sempre podem gratar un poc més, deia Fabià Estapé. És com si haguéssim d'ensenyar a emprar la calculadora abans que els alumnes compreguin, ni sàpiguen calcular a mà, les operacions matemàtiques bàsiques. L'analogia no és perfecta. La calculadora mai des a cap dada de l'usuari, ni les gestiona en benefici de l'empresa. Quin desastre!

De vegades pens que, darrere aquest col·laboracionisme desinteressat, ha d'haver-hi un elevat grau d'infantilisme: l'ús d'aquestes eines els deu fer sentir participants de "l'èxit" d'aquestes multinacionals, sentir-se part dels cracks de Silicon Valley. Em recorden l'al·lot que, al pati de l'escola del meu temps, era incapaç de fer una cistella, però lluia les esportives d'en Michael Jordan.

En el marc polític actual, el creixement de l'extrema dreta i la degradació de serveis públics, com l'educació i la sanitat, en favor de la privatització sense fer aixecar la llebre, corrobora que ens dirigim, inexorablement, cap a uns nivells de desigualtat propis d'Amèrica Llatina^[4]. En aquest context, l'actitud dels actors educatius vers la tecnologia passa de ser una frivolidat, a convertir-se en una greu amenaça per a la mateixa educació i la democràcia. Ho pagarem tots i molt car.

Els docents universitaris, a més del baix nivell dels estudiants^[5], sospiten que la majoria dels treballs estan fets amb IA, i davant el dubte acaben per aprovar-los.^[6] És a dir, es trasllada a la universitat la postura típica de secundària: "si no vols problemes, aprova tothom". Així, els títols acadèmics es desacrediten a favor, i en funció, del prestigi de les institucions educatives privades.

L'1% dels articles científics^[7] de l'any 2023 presentaven signes d'haver utilitzat IA. Amazon Web Services demostra que un 57% de tot el text de la web ha estat generat o traduït per IA. Aquest fet comporta que els usuaris, de forma inconscient, adoptin els patrons del llenguatge de la IA; un fet que condueix a la homogeneïtzació lingüística, un perill més per a les llengües minoritàries^[8].



L'entrada de Trump és un bon presagi d'allò que ens arribarà. Consolida el capitalisme de la vigilància.^[9] DOGE s'apodera d'informació administrativa crítica dels ciutadans dels USA.^[10] Hustvedt, vídua del novel·lista Paul Auster, assegura que "viu en una rutina de por"^[11]. Jason Stanley, historiador i professor de la Universitat de Yale, s'exilia a la Universitat de Toronto.^[12] Infiltrats a les universitats controlen l'aplicació de la censura,^[13] etc.

La IA, no necessàriament, ha de ser dirigida cap a la destrucció de llocs de treballs, com desitgen els gegants de Silicon Valley.^[14] Però, actualment, una escola de Londres ha començat a fer classes sense professorat,^[15] opció per la qual aposta l'amo de Microsoft^[16] i, aviat, l'amo de la Conselleria. Aleshores, l'objectiu de la nova deslocalització ja no és la mà d'obra barata dels països pobres, sinó prescindir-ne, i substituir-la per la mà d'obra robòtica amb IA.

L'1% dels articles científics [7] de l'any 2023 presentaven signes d'haver utilitzat IA

Per acabar, es calcula que cada pregunta a ChatGPT equival a la despesa d'una làmpada de 40 watts encesa durant una hora i al consum de sis litres d'aigua. S'estima que es fan 200 milions de preguntes al dia a OpenAI i mil milions als cinc models d'IA generativa de text més grans del món. 'I tu, per a què l'empres?' – ens demana Ulises Cortés^[17].

Per consultar les referències bibliogràfiques numerades a l'article, podeu escriure la contrasenya: **iastei**
<http://owncloud.recursos.cat/index.php/s/M49ZRUKTrCgyJ29> ■



**No
toqueu
l'escola
en català**